

*Комунальний вищий навчальний заклад
«Харківська академія неперервної освіти»*

**Каталог
навчальних програм з позашкільної освіти
та парціальних програм,
схвалених науково-методичною радою
КВНЗ «Харківська академія неперервної
освіти»
2017–2022 рр.**

Харків – 2022

Дошкільна освіта

1. Парціальна програма з театралізованої діяльності «Театралізована діяльність як засіб розвитку творчих здібностей дітей раннього та дошкільного віку».

Реєстраційний № 120

Заболоцька Я.Л., музичний керівник комунального закладу (ясла-садок) № 272 Харківської
міської ради,

Кугуєнко Н.Ф., старший викладач кафедри методики дошкільної та початкової освіти
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

грудень 2017 р.

Завданнями програми є забезпечення звитку творчих здібностей дітей в процесі театралізованої діяльності: ознайомлення з різними видами театру (ляльковим, тіньовим, «рукавичкою», пальчиковим тощо); вправлення дітей у відтворенні елементів театралізованих дій; сприяння розвитку українського мовлення; формування пізнавальної ктивності дітей та інших.

Зміст програми реалізується протягом навчального року шляхом залучення різноманітних видів театру, театралізованих занять-подорожей, сценаріїв, встав для розвитку дітей, починаючи з раннього віку до старшого дошкільного віку в умовах індивідуальної та гурткової роботи.

Парціальна програма чітко структурована, вміщує у додатках підбірку музично-ігрового матеріалу, що дає можливість педагогам змістовно планувати роботу з дітьми.

Програма передбачає послідовність формування знань з урахуванням психологічних і вікових особливостей, принципів дидактики: від простого до складного, від знайомого до незнайомого; пропонує інсценування творів, дозволяє малюку ставити себе на місце іншої людини, перевтілюватися, встановлювати комунікації з іншими людьми і переносити набуті знання, уміння в практичну площину, що сприяє збагаченню її життєвої компетентності та гуманізації в спілкуванні.

2. Парціальна програма з музичної діяльності «Музично-поетичний фольклор у національно-патріотичному вихованні дошкільників».

Реєстраційний № 143

Грбарєва О.А., музичний керівник КЗ «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок)
№ 272 Харківської міської ради»

2018 р.

Парціальна програма з музичної діяльності «Музично-поетичний фольклор у національно-патріотичному вихованні дошкільників» розрахована на викладання протягом навчального року в групах молодшого, середнього та старшого дошкільного віку, 72 години на рік, 2 години на тиждень у кожній віковій групі.

Метою програми є виховання в дітей дошкільного віку ціннісного ставлення та почуття приналежності до українських мистецьких традицій, формування моральних переконань і чеснот на матеріалі національних звичаїв, народної пісенної творчості.

Програма орієнтує на такі завдання:

- виховання в дошкільнят позитивного ставлення до народного музичного мистецтва;
- організація музичного виховання дітей дошкільного віку на матеріалі народної музично-поетичної творчості;
- ознайомлення дошкільнят із народною музичною творчістю України, сприяння вивченню рідної мови, культури та звичаїв свого народу;

– розвиток творчих здібностей, умінь музичної інтерпретації, емоційної, інтелектуальної сфер особистості;

– набуття досвіду творчої співпраці з дітьми й дорослими в музично-театралізованих розвагах і святах.

Програма складається з теоретичної та практичної частини. У теоретичній частині розкривається виховне значення пісенно-поетичної творчості в роботі з дошкільниками. Подано рекомендації щодо використання народних музичних творів, розкриті зміст і форми роботи з дітьми.

Наведено алгоритм упровадження парціальної програми, навчально-тематичний план, календарний план роботи на рік для кожної вікової групи, запропоновано добірку музичного матеріалу.

Додатки до програми містять конспекти занять, розробки сценаріїв свят і розваг, музично-дидактичні ігри, рекомендації та консультації для вихователів і музичних керівників закладів дошкільної освіти, матеріал, який можна використати в роботі з батьками, глосарій, методичні джерела.

3. Парціальна програма з англійської мови «Цікавинка»

Реєстраційний № 145

Жук Н.В., керівник гуртка англійської мови в

КЗ «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 138 Харківської міської ради»;

Кравченко Т.В., керівник гуртка англійської мови в

***КЗ «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 138 Харківської міської ради»
2019 р.***

Парціальна програма «Цікавинка» з англійської мови для дітей дошкільного віку призначена для формування у дітей елементарної англомовної комунікативної компетенції. Навчання за програмою розраховане на три роки, починаючи з молодшого дошкільного віку (з 3-х до 6-и років). Ураховуючи інтереси та можливості дітей використані фронтальна, підгрупова, індивідуально-підгрупова, індивідуальна форми навчання. Для молодшого дошкільного віку (4-ий рік життя) заняття проводяться двічі на тиждень тривалістю 20 хвилин. Для середнього дошкільного віку (5-ий рік життя) заняття проводяться двічі на тиждень тривалістю 25 хвилин. Для старшого дошкільного віку (6-ий рік життя) заняття проводяться тричі на тиждень тривалістю 30 хвилин.

Програма містить додатки: методичні рекомендації, навчально-методичний посібник, авторські та літературні віршовані форми, розроблені робочі зошити для кожної вікової групи, перелік наочного, демонстраційного матеріалу та перелік дидактичних, технічних засобів навчання.

4. Парціальна програма інваріативної складової Базового компонента дошкільної освіти «Подорож до Ярії» Реєстраційний № 165

Леусенко К.І., завідувач Лозівського дошкільного навчального закладу (ясла - садка)

№ 4 «Золотий ключик» Лозівської міської ради Харківської області

Загорулько Г.О., вихователь Лозівського дошкільного навчального закладу (ясла - садка)

№ 4 «Золотий ключик» Лозівської міської ради Харківської області

2020 р.

Парціальну розвиваючу програму «Подорож до Ярії» розроблено відповідно до змісту й вимог Базового компонента дошкільної освіти, на виконання Закону України «Про освіту» (2017), Закону України «Про дошкільну освіту» (поточна редакція від 16.07.2019).

Програма призначена для використання в роботі з дітьми молодшого, середнього та старшого дошкільного віку. Програма являє собою навчально-методичну систему з

упровадження авторської інноваційної педагогічної технології роботи дітей з ниткою (ярні-технології). Програма містить навчально-методичний комплекс (освітні завдання та показники компетентності дітей дошкільного віку, орієнтовний розподіл тижневих занять гуртка «Подорож до Ярнії», перспективне планування занять гуртка «Подорож до Ярнії», орієнтовні розробки занять), необхідний для організації й здійснення освітнього процесу за програмою гуртка.

Мета програми: формувати у дітей дошкільного віку вміння працювати з ниткою відповідно до вікових особливостей, розвивати мотивацію особистості дитини до пізнання, творчості як основ розвитку освітніх запитів і потреб, забезпечити дітям комфортне емоційне середовище – «ситуацію успіху» та розвивальне спілкування.

Програма передбачає розв'язання таких **завдань:** учити дітей маніпулювати новим матеріалом – клубками ниток, відрізками ниток, предметами з пряжі, тощо; формувати вміння працювати за словесною інструкцією; закріпити елементарні математичні уявлення засобами ярні-технології (роботи з ниткою); розвивати дрібну моторику, окомір, сенсорне сприйняття, увагу, уяву, пам'ять, логічне мислення, мовлення; виховувати вольові якості, посидючість, уміння доводити справу до кінця, вміння працювати разом активно-творче і емоційно-естетичне відношення до завдань, художні здібності та естетичний смак тощо.

Парціальна розвиваюча програма «Подорож до Ярнії» розрахована на 3 роки та може використовуватись при плануванні та проведенні гурткової роботи.

Позашкільна освіта (гуртки)

1. Навчальна програма гуртка художньо-естетичного напрямку «Театр ляльок «Жили-були»» Реєстраційний № 115

Баженова О.К., Титаренко Я.О. – керівники гуртків КЗ «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості».
2017 р.

Навчальна програма реалізується у гуртку художньо-естетичного напрямку (театр ляльок) та передбачає 7 років навчання. Програма має практичну спрямованість. Зміст програми враховує вікові особливості вихованців - від 6 до 18 років. Українознавче наповнення змісту рукопису достатнє для здійснення виховного впливу на вихованців.

Найвагомішими та достовірними результатами, що характеризують наукову новизну роботи й особистий внесок авторів, можна вважати такі:

- навчальна програма передбачає участь дитини у всіх етапах підготовки сценічного твору: від чистого аркуша паперу до прем'єрного показу;
- обґрунтована система організації навчання по ланках, яка сприяє більш ефективному використанню часу занять;
- основні напрями навчання - театральне та художньо-прикладне - мають комплексний характер і тісно пов'язані між собою протягом кожного заняття;
- удосконалено підходи до морально-духовних, емоційних аспектів виховання школярів, створення атмосфери неформального спілкування, психологічного комфорту в колективі.

Упровадження даної програми сприятиме формуванню компетентностей (пізнавальної, практичної, творчої, соціальної) особистості засобами театрального та художньо-прикладного мистецтва.

2. Навчальна програма гуртка оздоровчого напрямку «Здорові традиції українського народу» Реєстраційний № 116

Набока І.Є., керівник гуртка КЗ «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості».
2017 р.

Навчальна програма «Здорові традиції українського народу» складена для роботи з дітьми та молоддю 12-16 років і розкриває питання формування культури здоров'я учнівської молоді засобами українських народних традицій.

Позашкільна робота за цією програмою допоможе молодій людині пізнати навколишнє середовище, себе в світі, знайти своє місце у житті. Програма передбачає виховання відповідального ставлення особистості до себе і до свого здоров'я. Вихованці мають можливість отримати знання, які допоможуть їм сформувати навички здорового способу життя, позитивного світосприймання й самовдосконалення. Вивчення народних традицій і звичаїв, участь у валеологічних святах і акціях, ознайомлення з основами гігієнічних знань, з вправами для хребта, суглобів, очей та органів дихання, участь у тренінгах - все це комплексно впливає на розвиток молоді, навчає її основам саморегуляції спілкуванню з людьми, дає змогу бути здоровою і щасливою людиною.

**3. Навчальна програма гуртка
художньо-естетичного напрямку
«Студія образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва «RENAISSANCE»»
Реєстраційний № 117
Часенко О.Д., Міхова М.С. – керівники гуртків КЗ «Харківський обласний
Палац дитячої та юнацької творчості».
2017 р.**

Програма дає можливість вихованцям реалізувати свої задатки в умовах сприйняття різних видів мистецтва, зокрема образотворчого, декоративно-прикладного, художньо-естетичного напрямів на основі виконання творчих завдань. У вихованців формується естетичне ставлення особистості до оточуючого її світу, природи, мистецтва, формується культура взаємовідносин між людьми, до творчої діяльності. Відбувається розвиток дітей, отримання необхідних знань, створення умов для їх самореалізації і самоствердження. Програма допоможе вихованцям, що навчаються у гуртку, розширити кругозір теоретичних та практичних знань, які можна застосувати на практиці.

Програма студії передбачає навчання дітей у групах початкового, основного та вищого рівнів. Програма орієнтована на вихованців різного віку, оскільки заняття проводяться на основі особистісно-орієнтованого, диференційованого підходів.

В процесі навчання передбачається засвоєння таких головних тем: простір, об'єм, форма, колір, закони композиції. Значна частина занять присвячується використанню кольору як засобу гармонізації форми та художньої виразності. Велика увага приділяється засвоєнню поняття про специфіку декоративного образу, про декор як засіб збагачення форми й композиційної організації образотворчої поверхні та створення декоративних композицій.

Для реалізації даної програми рекомендується використання таких освітніх технологій: технологія розвивального навчання, формування творчої особистості, проектна технологія, інноваційні методики, організація групової навчальної діяльності.

**4. Навчальна програма гуртка
оздоровчого напрямку
«Стиль життя»
Реєстраційний № 118
Кабацька О.В., керівник гуртка КЗ «Харківський обласний
Палац дитячої та юнацької творчості».
2017 р.**

Навчальна програма розвитку особистості «Стиль життя» розкриває питання формування культури здоров'я підлітків з позиції валеології.

Основною метою спілкування з підлітками на заняттях за даною програмою є спрямованість на гармонійний розвиток їх особистості, дбайливе ставлення до природи, формування знань про здоров'я, правильного відношення до свого тіла, виховання естетичного смаку, розвиток позиції впевненої соціально активної особистості. Тому програма гуртка має такий напрямок, як розвиток особистості.

Програма розрахована на один рік роботи з підлітками 16-18 років.

Форми і засоби навчання: валео-педагогічні тренінги, ділові та рольові ігри, брифінги, дискусії, арт-терапія, на практичних заняттях - тестування та анкетування, валеологічні розвантаження (вправи та заняття для зняття фізичної, психоемоційної втоми з організму молодшої людини) - гімнастика, масаж, релаксаційні вправи та інше.

Завданнями представленої програми є: надання знань про фізичне, психічне, духовне, соціальне здоров'я людини та історію світової культури; формування мотивації до ведення здорового способу життя та естетичного смаку; оволодіння навичками спілкування та ділового етикету; розвиток позиції впевненої соціально активної особистості та інші.

Заняття за програмою гуртка передбачають заняття на свіжому повітрі, що зближує підлітка з рідною природою, виховує дбайливе ставлення до неї. Проведення вечорів, свят, акцій здорового способу життя, Днів здоров'я допомагають підліткам виявити у собі лідерські риси та стати пропагандистами здорового способу життя.

**5. Навчальна програма гуртка
науково-технічного напрямку
«Інформаційні технології».
Реєстраційний № 119**

Мартиненко М.О., учитель інформатики КЗ «Харківський санаторний навчально-виховний комплекс №1» Харківської обласної ради.
2017 р.

Запропонована програма «Інформаційні технології» розрахована на заняття учнів 2-11-х класів. Навчальна програма передбачає три роки навчання. Програма першого року навчання дозволяє гуртківцям засвоїти відомості про призначення комп'ютера, основні принципи роботи комп'ютера, роботу з текстовим редактором, ознайомлення з програмами створення презентацій. Програма другого року навчання передбачає ознайомлення з програмами створення графічних об'єктів, принципами функціонування всесвітньої мережі Інтернет. Третій рік навчання дозволяє гуртківцям познайомитися з принципами проектування та створення бази даних, роботі в середовищі 3D- редакторів.

Метою програми є формування і розвиток в учнів інформаційно-комунікаційної компетентності для реалізації їх творчого потенціалу і соціалізації в суспільстві.

Актуальність даної програми пов'язана з широким упровадженням комп'ютерних технологій в сфері діяльності людини. Автор передбачає у програмі поглиблювати знання зі шкільного курсу інформатики. Програма орієнтована на здійснення професійної орієнтації вихованців.

**6. Навчальна програма гуртка
оздоровчого напрямку
«Діти природи»
Реєстраційний № 121**

Підкопасєва І. С., керівник гуртка Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості»
2018 р.

Програма сприяє оздоровленню дитини, поглибленому пізнанню навколишнього середовища та давньої індіанської культури, розвитку творчих здібностей та майстерності у виготовленні речей з бісеру, природного матеріалу, тощо.

Мета програми - створення умов для гармонійного розвитку особистості в єдності з природою, екологічного сприйняття світу, екології етносу, бережного ставлення до довкілля, людей, народу, його культури, традицій, мови та мистецтва за допомогою вивчення традиційної культури індіанців Північної Америки.

**7. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Англійська мова»
Реєстраційний № 122**

Захарян Л. Т., керівник гуртків КЗ «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради».
2018 р.

Програма «Англійська мова» передбачає теоретичні та практичні заняття. Метою теоретичних занять є формування в учнів теоретичної бази знань, щодо форм, методів та способів наукових досліджень, удосконалення практичних навичок та вмінь самостійної роботи з науковою літературою, підвищення рівня знань учнів та їх ерудиції.

Зміст програми реалізується через такі форми роботи як тренінги, бесіди, лекції, лекторії, дискусії, семінари, конференції, круглі столи, екскурсії, індивідуальні заняття, робота в бібліотеці, обробка результатів науково-дослідницької роботи.

**8. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Основи науково-дослідницької діяльності (англійське мовознавство)»
Реєстраційний № 123**

Яценко М. О., керівник гуртка КЗ «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», доцент кафедри практики англійського усного та писемного мовлення Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат філологічних наук.

2018 р.

Метою навчальної програми є формування компетентностей, сприяння творчому й інтелектуальному розвитку особистості в процесі науково-дослідницької діяльності у галузі англійського мовознавства.

Особливий акцент у програмі зроблено на відпрацюванні основних етапів науково-дослідницької роботи: від підготовчого етапу до оформлення і представлення роботи.

У результаті вивчення зазначеного курсу в учнів повинен бути сформований рівень знань, умінь і навичок достатній для успішного розвитку, поглиблення обраної теми наукової роботи, а також її ефективної презентації та захисту.

**9. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Біологія»
Реєстраційний № 124**

Гамуля Ю.Г., доцент кафедри ботаніки та екології рослин Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна, кандидат біологічних наук.

2018 р.

Програма «Біологія» спрямована на підготовку учнів до науково-дослідницької діяльності, сприяє формуванню наукового світогляду на основі знань про живу природу і властивих їй закономірностей, оволодінню знаннями про будову, життєдіяльність, різноманіття та ролі живих організмів.

Програма містить навчально-тематичний план, де прописані теми занять і кількість годин, основні вимоги до знань і вмінь вихованців.

Навчальний матеріал програми відповідає віковим особливостям дітей шкільного віку. Освітня програма «Біологія» дозволить розширити і систематизувати знання учнів про найважливіші ознаки живих організмів, методи пізнання живої природи і уміння використовувати їх в практичній діяльності. Реалізація змісту програми за допомогою активних методів навчання: аудіальних, візуальних, ігрових та евристичних а також наявність лабораторних і практичних робіт допоможе значно спростити процес самостійного засвоєння нових понять, оволодіти прийомами пізнання світу.

**10. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Будова автомобіля та основи інженерної діяльності»
Реєстраційний № 125**

Михалевич М. Г., керівник гуртка Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»; доцент кафедри автомобілів імені А.Б.Гредескула автомобільного факультету Харківського національного автомобільно-дорожнього університету, кандидат технічних наук.

2018 р.

Зміст навчальної програми «Будова автомобіля та основи інженерної діяльності» спрямований на навчання вихованців створенню інженерного продукту, використанню вимірювального обладнання, а також на використання спеціальної літератури. Усі ці знання

вихованці гуртка отримують на базі розуміння будови автомобіля та взаємодії його з оточуючим середовищем.

Навчання в гуртку не потребує спеціальної підготовки та знань. Навчальний матеріал програми адаптований до занять з вихованцями різного рівня підготовленості. Загальними принципами організації освітнього процесу є: науковість, синтез інтелектуальної та практичної діяльності, індивідуальний підхід, послідовність і поступовість викладення матеріалу.

Форма проведення занять – групова, з урахуванням індивідуальних можливостей і потреб кожної дитини.

Методи навчання – словесні, наочні, практичні, робота з друкованими джерелами, відео-методи, які сприяють створенню позитивного емоційного клімату і формуванню стійкого інтересу до вивчення автомобільної інженерії.

Формами контролю за результативністю навчання є підсумкові заняття, усні опитування, захист творчих робіт, участь у конкурсах, конференціях, зльотах, виставках, змаганнях, захист дослідницького проекту.

**11. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Зарубіжна література»
Реєстраційний № 126**

Краснящих А. П., керівник гуртка КЗ «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»; доцент кафедри історії зарубіжної літератури та класичної філології Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна, кандидат філологічних наук.
2018 р.

Програма структурована за складовими навчально-тематичного плану, що робить подані матеріали зручними у використанні. Саме тому вона допомагає усвідомити особливість і значущість зарубіжної літератури як частини світового художнього процесу.

Зміст навчальної програми та тематична кількість годин для вивчення конкретних тем взаємообумовлені та раціонально розподілені. У змісті програми враховано вимоги Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти.

Програма базується на найновіших здобутках літературознавчої, педагогічної, методичної та психологічної наук. Додержано принцип особистісно-зорієнтованого навчання, комунікативно-діяльнісного підходу.

У програмі враховано, що оптимальними є індивідуальні та групові заняття. Індивідуальна робота передбачає консультації з науково-дослідницької роботи.

**12. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Історики-дослідники»
Реєстраційний № 127**

Красько О. І., керівник гуртка КЗ «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», молодший науковий співробітник Музею історії Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна, кандидат історичних наук.
2018 р.

Програма передбачає логічне поєднання теоретичного матеріалу та практичної науково-дослідницької діяльності. Теоретична частина включає поглиблене вивчення матеріалу з історії, поняття про історіографію, джерелознавство та ґрунтовний розгляд методології історичного дослідження, методів і сучасних засобів його проведення. Практичний зміст спрямовано на проходження учнями всіх етапів науково-дослідницької діяльності: алгоритми здійснення дослідження різних видів історичних джерел, написання і редагування тексту, підготовку підсумкової презентації результатів науково-дослідницької роботи.

Зміст програми спрямовано на розвиток допитливості та уяви, навичок самоосвіти, критичного та творчого мислення; формування компетентностей, необхідних для проведення самостійних історичних досліджень.

**13. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Літературна творчість»
Реєстраційний № 128**

Тараненко О. С., керівник гуртка КЗ «Харківська обласна Мала академія наук
Харківської обласної ради».
2018 р.

Програма охоплює головні теоретичні розділи діючої програми з літератури, включаючи теми, які сприятимуть поглибленому вивченню літератури ("Традиції і новаторство в літературі", "Від гумору до сарказму", "Взаємовплив видів мистецтв", "У майстерні письменника" та ін.).

Заслуговує увагу той факт, що програма містить такі розділи, як "Теоретична частина", "Практична частина", які передбачають виконання творчих завдань, виступів учнів та ін., що сприятиме розвитку мови учнів, подальшому розвитку вмінь і навичок літературознавчого аналізу твору, формуванню навичок науково-дослідницької роботи.

Запропоновано різноманітні форми роботи у процесі занять (написання творів, діалогів, літературні ігри, тестові завдання), а також літературні екскурсії, зустрічі з поетами, прозаїками, драматургами, що, безумовно, буде цікавим для учнів, які є членами Малої академії наук.

**14. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Людина: психологія»
Реєстраційний № 129**

Зусь І. О., керівник гуртка КЗ «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», доцент кафедри загальної психології Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна, кандидат психологічних наук.
2018 р.

Навчальна програма містить основні принципи загальної психології, гуманістичної психології, позитивної психології, психології особистості, розрахована на заняття з юнаками 15-17 років, які проявляють стійкий інтерес до самоаналізу та аналізу інших людей, їх поведінки та розрахована на один навчальний рік. Курс спрямовано на активізацію внутрішніх психологічних ресурсів, які дозволяють впливати на «Я-концепцію» старшокласників з метою їх подальшого особистісного зростання. Програма спрямована на теоретичну та практичну підготовку творчої особистості, через розгляд індивідуально-психологічних якостей: толерантність, стресостійкість, розсудливість тощо.

Інтерактивні форми проведення занять дають змогу учасникам краще розуміти різноманіття власного внутрішнього світу, аналізувати мотиви вчинків та поведінку інших людей та заглибитися у таємничий світ науки психологія.

**15. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Математика»
Реєстраційний № 130**

Мандражи О. А., керівник гуртка КЗ «Харківська обласна Мала академія Харківської обласної ради», доцент кафедри фізики та вищої математики Харківського національного аграрного університету імені В.В.Докучаєва, кандидат педагогічних наук;

Литвиненко Н. М., методист відділу дослідницько-експериментальної діяльності КЗ «Харківська обласна Мала академія Харківської обласної ради»;

Соколова Т. І., учитель математики Харківської спеціалізованої школи I-III ступенів № 162 Харківської міської ради Харківської області.
2018 р.

Навчальна програма спрямована на підготовку учнів до науково-дослідницької діяльності, набуття навичок самостійної роботи при доборі інформації, її вивченні й аналізі,

розв'язуванні задач, перенесенні засвоєних знань на розв'язування складних та нестандартних задач.

У програмі закладена варіативність обсягу теоретичного навчального матеріалу. Додаткові питання та теми програми, які можна не вивчати або вивчати на рівні ознайомлення, залежить від конкретних умов і можуть використатися для роботи групою учнів або індивідуально.

Навчальний матеріал програми відповідає віковим особливостям дітей шкільного віку. Навчальна програма «Математика» дозволить вихованцям гуртка взяти активну участь у конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт Малої академії наук України, підвищити рівень власних досягнень у шкільних заняттях, успішно написати ЗНО та вступити до вищих навчальних закладів.

**16. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Науково-дослідницька діяльність»
Реєстраційний № 131**

**Щоголев А. А., завідувач відділу дослідницько-експериментальної діяльності
Комунального закладу «Харківська обласна мала академія наук
Харківської обласної ради».
2018 р.**

Програма дослідницько-експериментального напрямку позашкільної освіти розрахована на роботу в гуртках і секціях вищого рівня навчання протягом одного року.

Програму побудовано за лінійним принципом, що передбачає вивчення усіх тем протягом одного року. Тематичні розділи програми знайомлять учнів із наукою, як специфічним видом діяльності людини та її методологією, що дає змогу показати можливості й обмеженість феномену науки. У програмі враховано специфіку проведення дослідження в різних галузях наукового пізнання, причому інформацію про теорію і практику дослідження подано так, що це буде прийнятним для дослідження як у суспільно-гуманітарній, так і фізико-математичній, технічній сферах.

Види занять у процесі навчання взаємопов'язані та логічно доповнюють одне одного. У програмі використовуються такі форми роботи, як тренінги, бесіди, лекції, лекторії, дискусії, семінари, конференції, круглі столи, екскурсії, індивідуальні заняття, робота в бібліотеці, практична робота в лабораторіях, обробка результатів науково-дослідницької роботи.

**17. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Основи генетики»
Реєстраційний № 132**

**Утєвська О.М., керівник гуртка КЗ «Харківська обласна Мала академія наук
Харківської обласної ради»; професор кафедри цитології та генетики Харківського
національного університету імені В.Н.Каразіна, доктор біологічних наук.
2018 р.**

Розв'язання задач, як навчально-методичний прийом при вивченні питань успадкування ознак сприяє якісному засвоєнню знань, одержуваних теоретично, підвищуючи їх образність, розвиває вміння міркувати і доводити висновки, розширює кругозір учнів. Використання задач розвиває у вихованців логічне мислення, дозволяє їм глибше зрозуміти навчальний матеріал.

Навчальний матеріал програми відповідає віковим особливостям дітей шкільного віку. Освітня програма «Основи генетики» дозволить розширити і систематизувати знання учнів про найважливіші ознаки живих організмів, основні закони спадковості рослин, тварин, людини. Реалізація змісту програми за допомогою активних методів навчання: аудіальних, візуальних, ігрових та евристичних допоможе значно спростити процес самостійного засвоєння нових понять, оволодіти прийомами пізнання світу.

**18. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Основи екології»**

Реєстраційний № 133

**Огурцова Н.С., керівник гуртка КЗ «Харківська обласна мала академія наук
Харківської обласної ради»
2018 р.**

Програма містить навчально-тематичний план, де прописані теми занять і кількість годин, основні вимоги до знань і вмінь вихованців до кінця кожного року навчання.

Мета програми – формування екологічної культури дітей через залучення їх до вирішення актуальних проблем екології шляхом науково-дослідницької роботи та виховання шанобливого ставлення до природи.

Навчальний матеріал програми відповідає віковим особливостям дітей шкільного віку. Реалізація змісту програми за допомогою активних методів навчання: аудіальних, візуальних, ігрових та евристичних допоможе значно спростити процес самостійного засвоєння нових понять, оволодіти прийомами пізнання світу.

Програмою передбачено проведення екологічних практикумів, екскурсій. Вивчення рослинного і тваринного світу, моніторинг стану води, повітря, ґрунту є основними в роботі гуртка юних екологів. Результати практичних робіт, зокрема спостережень, досліджень, гуртківці оформляють у вигляді таблиць, рефератів науково-дослідницьких робіт тощо, які пізніше використовуватимуться на заняттях гуртка. Результати своїх досліджень вихованці представляють на конференціях, на конкурсі-захисті МАН.

**19. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Основи хімії»**

Реєстраційний № 134

**Крамаренко А. В., керівник гуртка КЗ «Харківська обласна Мала академія наук
Харківської обласної ради»; старший викладач кафедри загальної та неорганічної хімії
Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».
2018 р.**

Зміст програми «Основи хімії» спрямований на ознайомлення вихованців гуртка з предметом досліджень хімії, її сучасним станом та перспективами розвитку, методологією сучасних наукових досліджень, прикладним застосуванням хімічних знань, розвитку в учнів схильності до самостійної дослідницької діяльності.

Навчальна програма реалізується у гуртку дослідницько-експериментального напрямку, розрахована для учнів 9-11 класів і передбачає раціональне застосування способів дій, методів і засобів навчання. Методи занять відповідають дидактичним принципам науковості, систематичності, послідовності, доступності, наочності та індивідуального підходу.

Аналіз бібліографічних джерел засвідчив, що в них реалізовано принцип зближення фундаментальної та прикладної підготовки, а їх зміст в повному обсязі задовольняє вимогам освітньої програми. Теоретичний матеріал закріплено, практичними роботами та екскурсіями. Перевірка та оцінювання знань, вмінь учнів відбувається за допомогою креативних та практичних методів (метод аудиту, рівноправного навчання, спроб та помилок).

**20. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Російська мова»
Реєстраційний № 135**

Джіджавадзе О. Ю., методист відділу дослідницько-експериментальної діяльності,
керівник гуртка КЗ «Харківська обласна Мала академія наук
Харківської обласної ради».
2018 р.

Програма, відповідає вимогам щодо роботи з російської мови в кружках, студіях та інших позашкільних закладах.

Включені до програми розділи - "Теоретична частина" і "Практична частина" - дозволять учням не тільки удосконалити свої знання з російської мови, але й розкрити творчий потенціал: програма передбачає такі види роботи, як твір, ділові ігри, тренінги, захисти проектів та ін.

Матеріал, що міститься у поданій програмі, безумовно, сприятиме подальшому розвитку мови учнів, їх світогляду, формуванню навичок дослідницької роботи з лінгвістики.

Програма охоплює шкільний курс з російської мови. Але якщо мова йде про позашкільну роботу, то, очевидно, необхідно звернути увагу і на такі теми, як "Історія літературної російської мови", "Видатні вчені-лінгвісти Харківщини", зустрічі з відомими філологами, огляд мовознавчих журналів, обговорення науково-популярних лінгвістичних статей.

**21. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Технологія хімічних виробництв»
Реєстраційний № 136**

Зеленський О. І., керівник гуртка КЗ «Харківська обласна Мала академія наук
Харківської обласної ради», доцент кафедри органічного синтезу і нанотехнологій
Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»,
кандидат технічних наук.
2018 р.

Програма призначена для вивчення основ хімічних технологій та розвитку науково-технічного мислення. Опанування змістом цієї програми сприяє формуванню навичок виконання науково-дослідницької роботи, навчає пошуку, аналізу та систематизації науково-технічної літератури, надає знання щодо правил і принципів оформлення результатів і презентації наукових досліджень.

Практична частина програми має на меті посилити інтерес учнів до хімії, закріпити та поглибити їхні теоретичні знання, вдосконалити техніку проведення хімічного експерименту, сформувати вміння робити висновки та прогнозувати результати експерименту. Виконання творчих завдань дає змогу реалізувати цілу низку дидактичних, розвивальних і виховних цілей.

Програма поєднує найбільш показові розділи курсів під загальним циклом «Технологія хімічних виробництв». Теоретичні заняття поєднані з розв'язанням практичних задач та демонстрацією хімічних експериментів.

**22. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Українська мова»
Реєстраційний № 137**

Губарева Г. А., керівник гуртка КЗ «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», доцент кафедри української мови Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна, кандидат філологічних наук.
2018 р.

Актуальність даної програми пов'язана з вимогами часу, а саме те, що українська мова як навчальний предмет виконує ряд важливих освітніх функцій. Зокрема, вона – об'єкт пізнання, осмислення її суті як соціального феномену. Але головна функція рідної мови полягає в тому, що вона є засобом спілкування, пізнання культурних цінностей, а також засобом самовираження особистості. У програмі передбачене поглиблення знань зі шкільного курсу української мови.

Програма створена відповідно до вимог Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (освітня галузь «Мова і література»).

Цінним у програмі є те, що теоретичний матеріал логічно поєднаний з практичними завданнями, а також містить у собі науково-дослідницьку діяльність.

Виправданим слід вважати використання в ході реалізації навчальної програми цілої низки як основних традиційних методів навчання (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, евристичний, дослідницький, метод взаємодії слухача та викладача, метод самостійної роботи слухача), так і нових інтерактивних методик навчання (робота в парах, групах, карусель, мікрофон, мозковий штурм, мозаїка тощо), які дали змогу ефективно розв'язати поставлені.

**23. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Українське літературознавство».
Реєстраційний № 138**

Мариняк Р. С., керівник гуртка КЗ «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»; доцент кафедри українознавства Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, кандидат філологічних наук.
2018 р.

Метою навчальної програми є формування компетентностей особистості в процесі науково-дослідницької діяльності у галузі українського літературознавства, поетапний аналіз літературного процесу ХІХ-ХХІ ст.; тематичне окреслення блоків літературознавчого, літературно-критичного та пов'язаного з поетикою літературного твору матеріалу.

Теоретичний матеріал логічно поєднаний з практичними завданнями. Виправданим слід вважати використання в ході реалізації навчальної програми цілої низки як основних традиційних методів навчання (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, евристичний, дослідницький, метод взаємодії слухача та викладача, метод самостійної роботи слухача), так і нових інтерактивних методик навчання (робота в парах, групах, карусель, мікрофон, мозковий штурм, мозаїка тощо), які дали змогу ефективно розв'язати поставлені завдання.

На особливу увагу заслуговує передбачення індивідуальної роботи, яка включає в себе консультації з науково-дослідницької роботи, роботу в архівах, бібліотеках, роботу з каталогами, інтерв'ювання, анкетування, підготовку до різноманітних конкурсів.

**24. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Юні археологи»
Реєстраційний № 139**

Руснак В. В., старший лаборант навчально-дослідної лабораторії
Германо-Слов'янської археологічної експедиції Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна.
2018 р.

Програма розрахована на учнів середнього та старшого шкільного віку. Навчальна програма поєднує теоретичний матеріал з практичною науково-дослідницькою діяльністю, пов'язаною з роботою у фондах краєзнавчих музеїв та історико-культурних заповідників області, екскурсіями до пам'яток археології. У програмі враховано особливості історії Харківської області, сконцентровано увагу на тих культурах та подіях, що мали вплив не тільки на історію краю, а й України в цілому. Також враховані конкретні можливості матеріальної, методичної і наукової бази в галузі археологічного краєзнавства Харківщини.

Програма відображає новий підхід до організації позашкільної освіти учнівської молоді. В її основі різноманітність, доступність і наступність навчання; інтерактивність, індивідуальність, безперервність і послідовність навчання; професійна орієнтація, виховання всебічно розвиненої, з навиками самостійної роботи, творчо обдарованої особистості з активною життєвою позицією.

**25. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Юні конструктори приладів радіоелектроніки»
Реєстраційний № 140**

Дзюбенко О. А., керівник гуртка КЗ «Харківська обласна Мала академія наук Харківської
обласної ради»; доцент кафедри автомобільної електроніки Харківського національного
автомобільно-дорожнього університету, кандидат технічних наук,
2018 р.

Навчальна програма спрямована на формування та розвиток конструкторських умінь в галузі радіоелектроніки, особливо з урахуванням зменшення в останні десятиріччя інтересу до технічних наук.

Програмою передбачено значний теоретичний блок фізичного змісту, що закладає фундамент для усвідомленого практичного застосування набутих знань. Учасники цього гуртка зможуть опанувати практичні навички з конструювання приладів радіоелектроніки, спираючись на відповідні теоретичні знання.

**26. Навчальна програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Основи науково-дослідницької діяльності в галузі технічних та точних наук».
Реєстраційний № 141**

Козуб П. А., керівник гуртка Комунального закладу «Харківська обласна Мала
академія наук Харківської обласної ради», кандидат технічних наук, доцент.
2018 р.

Програма передбачає навчання основам наукової діяльності тих учнів, які тільки почали або планують почати свою наукову діяльність. Програма має відповідну структуру: навчально-тематичний план, анотації кожного з модулів цього плану, що складаються з теоретичної та практичної частин, а також прогнозовані результати.

Планують виконувати експериментальні дослідження в науковому колективі під контролем науковців, з використанням складних наукових приладів і більш складного математичного апарату.

**27. Навчальна програма гуртка
художньо-естетичного напрямку
«Декоративне мистецтво»
Реєстраційний № 142**

**Удовиченко О.М., керівник гуртка-методист КЗ «Кочетоцька загальноосвітня
санаторна школа-інтернат I-III ступенів» Харківської обласної ради.
2018 р.**

Програма є актуальною й пов'язана із забезпеченням педагогічних умов щодо формування творчої компетентності дітей засобами декоративного мистецтва українського народу.

Особливість змісту програми полягає у використанні інтегрованого підходу до розвитку творчих здібностей вихованців на основі взаємопроникнення таких дисциплін як образотворче мистецтво, художня праця, краєзнавство та народознавство. Автор будує програму за циклічним принципом, що дозволяє забезпечити наступність та неперервність освітнього процесу, спрямованого на формування дбайливого ставлення до народних традицій та шедеврів декоративного мистецтва; розвиток художнього смаку, творчої уяви, фантазії, естетичної свідомості, загальнокультурної й творчої компетентності тощо.

Застосування інтегрованого підходу дозволяє педагогу використовувати широкий спектр форм, методів та прийомів.

**28. Навчальна програма гуртка
соціально-реабілітаційного напрямку
«Школа лідерства «LEADERLAND»
Реєстраційний № 144**

**Гергелюк О.В., Віце-Президент громадської організації «Всеукраїнське студентське
братство «Еліта Нації».**

**Курцев О.Ю., голова громадської ради при Харківській обласній державній адміністрації.
2018 р.**

Освітня програма школи лідерства «LeaderLand» виникла як відповідь на сучасні виклики суспільства щодо формування на молодого покоління як свідомих громадян, які готові розв'язувати складні завдання, приймати серйозні рішення та брати на себе відповідальність.

Метою програми є створення унікального молодіжного середовища, яке формує систему цінностей та пріоритетів у підростаючого покоління для того, аби разом будувати країну, в якій кожен може реалізувати себе як особистість, може впливати на державотворчі процеси, а також є свідомим громадянином і патріотом.

Основні завдання програми спрямовані на виховання дитини, як соціально-відповідальної особистості, що піклується про оточуючих, про світ, в якому живе, співчуває і допомагає.

Новизна програми полягає у використанні дистанційної та групової форми освітньої діяльності, що забезпечує доступність позашкільної освіти, оскільки програма може охоплювати більшість учнівської молоді Харківської області, - вона максимально адаптована для того, щоб діти із найвіддаленіших населених пунктів області могли взяти в ній участь.

**29. Освітня програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Сучасні технології програмування»
Реєстраційний № 146**

Бичкова І.В., керівник гуртка КЗ «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»; старший викладач кафедри 301 Національного аерокосмічного університету імені М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»
2019 р.

Актуальність освітньої програми з позашкільної освіти «Сучасні технології програмування» пов'язана з тісним проникненням інформаційних технологій майже в усі сфери сучасного життя та зростанням попиту на ІТ-фахівців високого рівня.

Головна мета програми – формування вмінь і навичок, необхідних для розробки прикладних програм мовою С++.

Особливістю освітньої програми є досить докладний опис мови С++, наявні способи навчання дітей щодо вирішування алгоритмічних завдань із використанням мови програмування С++ та застосування її для розвитку логічного мислення, прищеплення інтересу до розв'язання алгоритмічних задач та подальшого вивчення сучасних мов і технологій програмування. Програма містить інформацію про вбудовані типи даних, керівні структури мов, процедури, рекурсії, рядки, масиви. Акцент зроблено на класах, структурах, інтерфейсах, делегатах і подіях, на вивченні взаємозв'язку між класами. Описано середовище розробки, класи бібліотеки та організацію інтерфейсу.

Навчання здійснюється за лінійним принципом. Особливу увагу зосереджено на розвитку дослідницьких умінь учнів, вихованців, пошуку власних способів виконання завдань.

Програма розрахована на роботу в гуртках і секціях основного рівня навчання протягом одного року.

**30. Освітня програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Основи сучасного програмування»
Реєстраційний № 147**

Гребенюк Д.С., керівник гуртка КЗ «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»; асистент кафедри «Обчислювальна техніка та програмування» Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
2019 р.

Освітня програма з позашкільної освіти «Основи сучасного програмування» є продовженням шкільного курсу інформатики з поглибленим вивченням програмування.

Програма спрямована на ґрунтовне вивчення основ програмування, розуміння принципів роботи комп'ютера, оволодіння основними алгоритмами побудови комп'ютерної програми.

Передбачено застосування групових й індивідуальних форм роботи: програмування та планування індивідуальної дослідницької діяльності учнів; підготовку до індивідуально-дослідницької діяльності; дослідження (теоретичні, експериментальні, комбіновані); узагальнення результатів дослідження (узагальнюючий семінар, наукова дискусія); застосування результатів досліджень; звітування дослідників (співбесіда, колективний усний звіт, захист наукової роботи, написання звіту, огляду, конкурсної творчої роботи тощо).

Особливий акцент у програмі зроблено на відпрацюванні основних етапів науково-дослідницької роботи: від підготовчого етапу (вибору теми, збирання систематизації матеріалу, аналізу отриманих результатів) до оформлення представлення роботи.

Програма розрахована на роботу в гуртках і секціях основного рівня навчання протягом одного року.

**31. Освітня програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Основи комп'ютерної графіки»
Реєстраційний № 148**

Дорофєєва Ю.С., керівник гуртка КЗ «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»; доцент кафедри медіасистем та технологій Харківського національного університету радіоелектроніки, кандидат технічних наук;

Дейнеко Ж.В., доцент кафедри медіасистем та технологій Харківського національного університету радіоелектроніки, кандидат технічних наук
2019 р.

Освітня програма з позашкільної освіти «Основи комп'ютерної графіки» розроблена з метою формування пізнавальної, практичної, творчої та соціальної компетентностей особистості у процесі опанування комп'ютерною графікою.

Програма розрахована на роботу в гуртках і секціях основного рівня навчання протягом одного року.

Велика увага у змісті програми приділена формуванню знань про основні види комп'ютерної графіки, можливості програмного забезпечення для створення графічних образів, принципи побудови композиції, растрову графіку та растрові графічні редактори, векторну графіку та векторні графічні редактори, анімацію та принципи її створення, 3D-графіку і програмне забезпечення для створення 3D-зображень.

На практичних заняттях учні набувають умінь і навичок виконання різноманітних двовимірних зображень, анімації, тривимірних об'єктів, навчаються використовувати можливості комп'ютера та операційної системи Windows, оволодівають прикладними програмними засобами.

Програма розрахована на використання в освітньому процесі таких графічних редакторів, як растрові – MS Paint, Adobe Photoshop, векторний – Adobe Illustrator, CorelDraw, для створення анімації – Adobe Flash, 3D-редактори – 3DMax.

**32. Освітня програма гуртка
художньо-естетичного напрямку
«Цирк “Усмішка”»
Реєстраційний № 149**

Біатова Н.В., керівник гуртка народного художнього колективу цирку «Усмішка»
Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості»
2019 р.

Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку «Цирк “Усмішка”» спрямована на формування й розвиток творчої цілеспрямованої особистості дитини, підтримки її інтересу до циркового мистецтва.

Метою навчальної програми є формування та розвиток компетентностей особистості засобами циркового мистецтва.

Програма передбачає ознайомлення вихованців із поняттями та знаннями, які стосуються циркового мистецтва; оволодіння навичками циркового мистецтва, виконання вправ і основних акробатичних елементів; розвиток творчих здібностей, креативності; виховання естетичного смаку, дбайливого ставлення до надбань національної, світової культури, мистецтва, духовних і матеріальних цінностей рідного краю, самореалізації в соціумі засобами циркового мистецтва; підготовку до професійного самовизначення особистості.

Освітній процес у групах гуртка може бути організований за окремими видами підготовки та синтезовано (поєднання основ акробатики й ритміки, акробатики та хореографії, циркових жанрів і хореографії, циркових жанрів і пластики, циркових жанрів та акторської майстерності тощо).

Програма побудована за лінійним принципом і розрахована на роботу в гуртках початкового, основного та вищого рівнів навчання протягом десяти років.

**33. Освітня програма гуртка
художньо-естетичного напрямку
«Оркестр народних інструментів»
Реєстраційний № 150**

Городовенко В. М., керівник гуртка народного художнього колективу оркестру народних інструментів Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості», Заслужений діяч мистецтв України;

Іларіонов С. В., керівник гуртка народного художнього колективу оркестру народних інструментів Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості»
2019 р.

Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку «Оркестр народних інструментів» спрямована на реалізацію Концепції художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах та Комплексної програми художньо-естетичного виховання у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах.

Створення програми враховує надзвичайно вагомe суспільне громадське значення народно-інструментальної музики. Вивчення та розвиток українського музичного мистецтва й народного музикування є важливим фактором виховання в учнів поваги до національних традицій, духовних цінностей українського народу.

Метою програми визначено формування базових компетентностей особистості засобами дитячого оркестру народних інструментів.

Програма є комплексною, передбачає застосування індивідуальних і групових форм роботи для дітей та молоді віком від 5 до 21 року у гуртках початкової музичної підготовки, гри на баяні й акордеоні, домрі та балалайці, ударних інструментах, в оркестрі. Програмою враховано види активної, інноваційної художньо-творчої діяльності, що допомагає формуванню й розвитку творчого потенціалу та соціалізації вихованців, їх професійній орієнтації.

Процес оволодіння майстерністю виконавства відбувається разом з ознайомленням із кращими зразками вітчизняної та зарубіжної музики, творами, в основі яких лежить народний епос, і основними поняттями музичної грамоти й теорії музики.

Програмою передбачено навчання учнів у гуртках початкового, основного та вищого рівнів навчання протягом десяти років.

**34. Освітня програма гуртка
художньо-естетичного напрямку
«Яджешварі»
Реєстраційний № 151**

Шаповалова Ю. В., керівник гуртка східних танців «Яджешварі» Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості»
2019 р.

Навчальна програма з позашкільної освіти гуртка східного танцю «Яджешварі» передбачає ознайомлення дітей з мистецтвом східного танцю, який є синтетичним видом народної творчості, що органічно поєднує східну поезію, музику та хореографію.

Метою програми є формування пізнавальної, творчої, практичної та соціальної компетентностей особистості засобами східного танцю.

Передбачено системне хореографічне навчання та виховання учнів, які долучаються до загальних естетичних і хореографічних надбань, а розвиток їхніх танцювальних і музичних здібностей допомагає більш тонкому сприйняттю професійного хореографічного мистецтва.

Програма спрямована на формування творчих здібностей вихованців у процесі оволодіння хореографічним мистецтвом, розвиток естетичних почуттів, смаків, емоційно-почуттєвої сфери, ознайомлення з основними поняттями, елементами та рухами східного танцю, виховання дбайливого ставлення до надбань світової культури, мистецтва, духовних і

матеріальних цінностей східних традицій, самореалізації в соціумі засобами хореографічного мистецтва, а також на підготовку до професійного самовизначення.

Охоплено три напрями діяльності: освітній процес, концертно-виконавчу діяльність, участь у конкурсних заходах і змаганнях. Основними формами освітньої діяльності є групова та індивідуальна (навчально-тренувальні заняття, зведені репетиції, зустрічі з професійними хореографами, екскурсії, свята, творчі звіти тощо).

Пропонована навчальна програма розрахована на роботу протягом десяти років в гуртках початкового, основного та вищого рівнів навчання для дітей віком від 5 до 18 років.

**35. Освітня програма гуртка
художньо-естетичного напрямку
«Хор «Весняні голоси»
Реєстраційний № 152**

**Фартушка О. Д., керівник гуртка народного художнього колективу хору «Весняні голоси»
Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості»
2019 р.**

Навчальна програма з позашкільної освіти «Хор «Весняні голоси»» спрямована на реалізацію Концепції художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах і Комплексної програми художньо-естетичного виховання у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах.

Програма є комплексною, у змісті передбачено застосування як групових, так і індивідуальних форм роботи гуртків хорового співу молодшого хору «Краплинки», середнього хору «Весняні дзвіночки», старшого хору «Весняні голоси», гуртка академічного сольного співу, вокального ансамблю, сольфеджіо, музичної літератури та фортепіано, початкової музичної підготовки для вихованців 5-17 років.

Програма включає різноманітні види роботи на заняттях: розучування та виконання хорових творів, спів вокально-хорових вправ, слухання музики, опанування музичної грамоти, виконання вправ на розвиток музичного слуху, виховні заходи, інтерактивні ігри та вправи, участь у конкурсах, фестивалях, арт-заходах.

Особливе місце в цій навчальній програмі відведено творам українських композиторів, українській народній пісні.

Розрахована програма на роботу в гуртках початкового, основного та вищого рівнів навчання протягом десяти років.

**36. Освітня програма гуртка
художньо-естетичного напрямку
«Театр музичного світложивопису»
Реєстраційний № 153**

**Крюковська Н. В., керівник гуртка зразкового художнього колективу театру музичного світложивопису
Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості»,**

**Гук О. Б., керівник гуртка зразкового художнього колективу театру музичного світложивопису
Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості»
2019 р.**

Актуальність навчальної програми з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку «Театр музичного світложивопису» пов'язана з бурхливим розвитком нових напрямів в мистецтві. З розвитком медіа-арту в Україні у ХХ столітті, виникненням художнього явища «синтез мистецтв», молоді митці шукають нові шляхи творчого вираження, що сприяло появі різних театральних жанрів. Поєднання традиційних і технічних видів мистецтва дало поштовх до виникнення сучасних, інноваційних видів художньої діяльності: кінетичного мистецтва,

світложивопису, різних напрямів художнього перформансу, візуального театру, відео-арту, цифрового мистецтва.

Метою запропонованої програми є формування ключових компетентностей особистості учня в процесі опанування мистецтва світложивопису.

Вона є комплексною: містить заняття з динамічного світложивопису, основ хореографії та театральної майстерності, живопису та малюнку, які необхідні для якісної підготовки вихованців у колективі, що в подальшому може стати майбутньою професією учнів. Передбачено застосування групових і індивідуальних форм роботи.

Програма забезпечує ознайомлення вихованців віком від 6 до 21 року із специфікою сучасного мистецтва, засобами художньої виразності світлопроекційних картин, аудіовізуальних перформансів, світложивописних вистав; передбачає розгляд історії розвитку світової та вітчизняної культури, сучасного стану історії та теорії аудіовізуального творення; навчання учнів вирішувати різноманітні завдання зі створення сучасної форми візуальної вистави, динамічної проекційної картини, режисури світложивописної композиції, виконання світложивописних партій за допомогою спеціальної апаратури; сприяє формуванню інтересу до художньої творчості, самореалізації дитини в соціумі засобами аудіовізуального мистецтва.

Розрахована на роботу в гуртках початкового, основного та вищого рівнів навчання протягом восьми років.

**37. Освітня програма гуртка
художньо-естетичного напрямку
«Хор «Скворушка»»
Реєстраційний № 154**

Іванова Ю. М., керівник гуртка народного художнього колективу хору «Скворушка»
Комунального закладу «Харківський обласний
Палац дитячої та юнацької творчості»

Щебренко Л. А., керівник гуртка народного художнього колективу хору «Скворушка»
Комунального закладу «Харківський обласний
Палац дитячої та юнацької творчості»
2019 р.

Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку «Хор «Скворушка»» спрямована на реалізацію Концепції художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах та Комплексної програми художньо-естетичного виховання у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах.

Метою програми є створення умов для якісної музично-теоретичної підготовки та естетичного виховання учнів засобами хорового співу.

Завданнями визначено: формування основних умінь та навичок академічного вокально-хорового співу; розвиток музичного слуху, надання теоретичних знань із музичної грамоти, музичної літератури, уміння орієнтуватись у стилістичному розмаїтті класичної та сучасної музики, набуття навичок виконання українських та іншомовних пісень; розвиток творчих здібностей вихованців, шанобливого ставлення до надбань української та світової культури; формування духовних цінностей особистості, її професійного самовизначення.

Вокально-хорова робота з вихованцями хорового колективу проводиться за системою В.Смельянова, що сприяє правильному звукоутворенню, емоційному розкріпаченню дитини.

Програма є комплексною. Передбачено застосування у гуртках групових та індивідуальних форм роботи. Гурток хорового співу є основним, також сплановано роботу гуртків сольфеджіо, музичної літератури, сольного співу та фортепіано, для дітей дошкільного віку заняття у гуртку початкової музичної підготовки.

Програма розрахована на роботу з вихованцями віком від 4 до 17 років у гуртках початкового, основного та вищого рівнів навчання протягом десяти років.

**38. Освітня програма гуртка
еколого-натуралістичного напрямку**

«Юні конярі»

Реєстраційний № 155

**Рафаєлян Н. О., керівник гуртка «Юні конярі» еколого-натуралістичного відділу
Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості»
2019 р.**

Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку «Юні конярі» орієнтована на формування творчої особистості, розширення та поглиблення знань про тваринний світ, що сприяє розумінню закономірностей адаптивної революції та розвитку екологічного мислення вихованців.

Мета: формування базових компетентностей вихованців у процесі засвоєння системи знань з основ природознавства, біології тварин, зоології та проведення науково-дослідницької роботи; надання учнівській молоді можливості отримати основи допрофесійних навичок коняра (грума).

Програма розрахована на 6 років навчання за трьома рівнями навчання й орієнтована на дітей 7 – 18 років, а отже, дає можливість дітям будь-якого віку засвоїти необхідні знання та навички.

У роботі гуртка передбачено застосування різноманітних форм і методів організації освітнього процесу (лекції, практичні роботи, індивідуальна робота, змагання, екскурсії, показові виступи), що дає змогу пов'язати теорію з практикою.

У процесі навчання в гуртку здійснюється виховання поваги до праці, професійна орієнтація на біологічні та сільськогосподарські спеціальності.

Пропонована навчальна програма дає можливість вихованцям реалізувати свої творчі задатки, отримати необхідні знання, навички, створює умови для самореалізації та самоствердження, професійного самовизначення.

**39. Освітня програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку**

«Історія України»

Реєстраційний № 156

**Лисенко М. С., керівник гуртка Комунального закладу «Харківська обласна
Мала академія наук Харківської обласної ради», доцент кафедри історії і культурології
Харківського національного університету міського господарства
імені О.М. Бекетова, кандидат історичних наук
2019 р.**

Актуальність навчальної програми з позашкільної освіти дослідницько-експериментального напрямку «Історія України» пов'язана з тим, що останніми роками галузь застосування історії України розширилася. Вона є базовою у наукових відділеннях історії, філософії та суспільствознавства Малої академії наук України. Це потребує поглиблення історичних знань здобувачів освіти, удосконалення їх умінь і навичок під час виконання завдань різних типів (тести, питання з відкритими відповідями, творчі завдання). Новизна і оригінальність програми простежується у творчому підході до підготовки здобувачів освіти, використанні новітніх навчальних, технічних та комп'ютерних засобів, застосуванні індивідуальної та дистанційної форм опрацювання матеріалу.

Головна мета програми – поглиблене вивчення процесів та явищ історії України, формування компетентностей, необхідних для проведення самостійних історичних досліджень.

Організація навчання здійснюється за лінійним принципом, коли матеріал вивчають систематично і послідовно, з поступовим ускладненням.

Навчальна програма розрахована на роботу в гуртках і секціях основного рівня навчання протягом одного року.

**40. Освітня програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Науково-дослідницька діяльність у системі Малої академії наук України»
Реєстраційний № 157**

**Матвєєва Т. І., методист відділу дослідницько-експериментальної діяльності Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»
2019 р.**

Актуальність навчальної програми «Науково-дослідницька діяльність у системі Малої академії наук України» полягає у важливості популяризації науки серед учнівської молоді. Залучення здобувачів освіти до науково-дослідницької діяльності сприяє розвитку їхнього інтелекту, забезпечує розуміння навколишнього світу. У закладах освіти Малої академії наук України інтелектуально обдаровані діти мають можливість працювати за обраною відповідно до індивідуальних інтересів науковою проблемою, консультиватися з фахівцями у різних галузях науки, формулювати науково обґрунтовані висновки й у такий спосіб поповнювати скарбницю вітчизняної і світової науки.

Навчальна програма спрямована на опанування здобувачами освіти універсального теоретико-методологічного інструментарію сучасної науки, ознайомлення їх з послідовною процедурою здійснення наукового пошуку та освоєння фундаментальних підходів і практичних навичок, необхідних для проведення власного дослідження у самостійно обраній науковій галузі.

Мета програми – поглиблене вивчення матеріалу від загального поняття про науку, основних етапів науково-дослідницької діяльності, роботи з літературою, написання і редагування тексту роботи до підсумкової презентації результатів науково-дослідницької роботи.

У програмі враховано специфіку проведення дослідження в різних галузях наукового пізнання. Особливий акцент зроблено на відпрацюванні основних етапів науково-дослідницької роботи: від підготовчого етапу до оформлення і представлення роботи.

Навчальна програма передбачає навчання дітей у групах вищого рівня протягом одного року.

**41. Освітня програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Основи науково-дослідницької діяльності
(німецька мова)»
Реєстраційний № 158**

**Тарарак М. Ю., керівник гуртка Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», доцент кафедри німецької філології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди,
кандидат філологічних наук
2019 р.**

У змісті програми «Основи науково-дослідницької діяльності (німецька мова)» розкривається алгоритм проведення науково-дослідницької роботи в галузі німецької філології. Програму підготовлено таким чином, щоб здобувачі освіти гуртків, секцій Малої академії наук України мали змогу опанувати весь комплекс знань з проведення наукового дослідження, набути навичок збирання та обробки фактичного матеріалу, а також ознайомитись з вимогами оформлення та публічного представлення результатів дослідження.

Запропоновану програму диференційовано відповідно до рівня підготовки здобувачів світи, їхніх інтересів, а також можливостей закладу освіти (кадрового та матеріально-ехнічного забезпечення).

Мета програми полягає у сприянні творчому й інтелектуальному розвитку особистості у процесі науково-дослідницької роботи в галузі німецької філології.

Організація навчання здійснюється за лінійним принципом, коли матеріал вивчають

систематично і послідовно, з поступовим ускладненням. Особливу увагу зосереджено на розвитку дослідницьких умінь здобувачів освіти, пошуку власних способів виконання завдань.

Під час вивчення курсу передбачається використання інтерактивних, евристичних, пошукових, пояснювально-ілюстративних, дослідницьких методів, а також методів активізації пізнавальної діяльності, формування і стимулювання пізнання.

Навчальна програма розрахована на роботу в гуртках і секціях вищого рівня навчання протягом одного року.

**42. Освітня програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Основи науково-дослідницької діяльності
у галузі фізичної географії»
Реєстраційний № 159**

**Панкратьєва В. В., методист, керівник гуртка Комунального закладу «Харківська обласна
Мала академія наук Харківської обласної ради», кандидат географічних наук.
2019 р.**

Навчальна програма з позашкільної освіти дослідницько-експериментального напрямку «Основи науково-дослідницької діяльності у галузі фізичної географії» орієнтована на здобувачів освіти, які мають достатній рівень знань з курсу фізичної географії та прагнуть займатися дослідницькою діяльністю у цій галузі науки.

Метою запропонованої програми є формування у здобувачів освіти навичок самостійної науково-дослідницької діяльності, підвищення наукового рівня навчання, формування практичних умінь та навичок.

У структурі програми виокремлюються два розділи: «Науково-дослідницька діяльність у галузі фізичної географії» та «Основи прикладних фізико-географічних знань». Перший розділ знайомить здобувачів освіти з особливостями проведення та оформлення результатів наукових учнівських досліджень у галузі фізичної географії. Другий розділ передбачає використання теоретичної складової, понятійно-термінологічного апарату, розв'язання задач з фізичної географії.

Курс поглиблює теоретичні знання про географічні науки, що вивчають Землю, формує практичні уміння і навички застосування знань на практиці.

Навчальна програма розрахована на роботу в гуртках і секціях основного рівня навчання протягом одного року.

**43. Освітня програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Перші кроки до геології»
Реєстраційний № 160**

**Галич С. А., керівник гуртка «Геологія, геохімія і мінералогія» Комунального закладу
«Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»
2019 р.**

Актуальність навчальної програми з позашкільної освіти дослідницько-експериментального напрямку «Перші кроки до геології» зумовлена тим, що геологія не входить до програми загальної середньої освіти, але її вивчення важливе для формування природничо-наукового світогляду і геолого-екологічної грамотності здобувачів освіти. Для занять у гуртку достатньо знань шкільної програми з курсу географії, біології, хімії та фізики.

Метою програми є формування компетентностей через залучення здобувачів освіти до вирішення актуальних проблем геології у процесі науково-дослідницької роботи, виховання шанобливого ставлення до природи.

Програму побудовано блочним способом, що дозволяє розподілити навчальний матеріал на самостійні структурні одиниці та дає можливість заміни одного розділу або теми іншим, в залежності від запитів здобувачів освіти.

Програма розрахована на роботу в гуртках і секціях основного рівня навчання протягом двох років.

**44. Освітня програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Регіональні аспекти історії України»
Реєстраційний № 161**

Кравченко Р. І., керівник гуртка *Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», кандидат історичних наук*
2019 р.

Актуальність навчальної програми з позашкільної освіти дослідницько-експериментального напрямку «Регіональні аспекти історії України» полягає у важливості вивчення регіональних особливостей історії України.

Метою навчальної програми є створення цілісного уявлення про історичний розвиток українського народу, формування історичної свідомості здобувачів освіти, усвідомлення нерозривного зв'язку між минулим і сучасністю, виховання громадянського патріотизму.

Програму побудовано блочним способом. Передбачено проведення занять, лекцій, конференцій, дискусій, екскурсій, випереджальних консультацій, навчально-практичних занять. Методами опрацювання навчального матеріалу є проблемний, частково-пошуковий, дослідницький тощо.

Навчальна програма передбачає навчання дітей у групах основного рівня протягом одного року.

**45. Освітня програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Сучасна географія»
Реєстраційний № 162**

Яковчук О. В., керівник гуртка *Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу факультету готельно-ресторанного та туристичного бізнесу Харківського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету, кандидат географічних наук*
2019 р.

Актуальність створення навчальної програми з позашкільної освіти дослідницько-експериментального напрямку «Сучасна географія» обумовлена необхідністю виконання вимог Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти.

Метою програми є розвиток зацікавленості здобувачів освіти географічними проблемами, здатності робити самостійні й обґрунтовані висновки щодо актуальних питань і складних проблем розвитку природного середовища, стану його окремих компонентів, взаємозв'язків між ними, місця людини у цих процесах, соціально-економічного розвитку країн і регіонів; набуття вихованцями основ науково-дослідницької діяльності для виконання та належного оформлення науково-дослідницьких робіт у відділенні наук про Землю.

Особливий акцент у змісті програми зроблено на науково-дослідницькій роботі здобувачів освіти з географії, що є одним із важливих етапів підготовки до наукових досліджень та пошуків і продовження навчання у закладі вищої освіти відповідно до обраного напрямку.

Навчальну програму побудовано за лінійним принципом, що передбачає вивчення матеріалу систематично і послідовно, з поступовим ускладненням.

Навчальна програма передбачає навчання дітей у групах вищого рівня протягом одного року.

**46. Освітня програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Українська мова»
Реєстраційний № 163**

Губарева Г. А., керівник гуртка *Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»; доцент кафедри української мови філологічного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, кандидат філологічних наук.*

2019 р.

Актуальність навчальної програми з позашкільної освіти дослідницько-експериментального напрямку «Українська мова» зумовлена тим, що українська мова як навчальний предмет виконує низку важливих освітніх функцій. Зокрема, вона є засобом спілкування, пізнання культурних цінностей, самовираження особистості. Як форма вияву національної та особистісної свідомості вона є засобом самопізнання, саморозвитку й самореалізації людини. Мислетвірна функція рідної мови сприяє розвитку інтелекту здобувачів освіти – їхньої пам'яті, логічного мислення, уяви, творчих здібностей. Досконале володіння рідною мовою забезпечує реалізацію творчих можливостей у всіх сферах життя.

Мета програми – формування компетентностей у процесі поглибленого вивчення української мови й науково-дослідницької діяльності.

Навчальну програму побудовано блочним способом. Тематичний план програми містить 4 блоки: лінгвістичний, комунікативно-практичний, культурологічний, дослідницький.

Програма передбачає навчання дітей у групах основного рівня протягом одного року.

**47. Освітня програма гуртка
дослідницько-експериментального напрямку
«Французька мова»
Реєстраційний № 164**

Чурсіна Л. В., керівник гуртка *Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», доцент, кандидат філологічних наук.*

2019 р.

Навчальна програма з позашкільної освіти дослідницько-експериментального напрямку «Французька мова» розрахована на комплексну мовну й загальнолінгвістичну підготовку обдарованої учнівської молоді з урахуванням сучасних потреб глобалізованого світу в розширенні меж спілкування й обміну сучасними науковими досягненнями та здобутками, зокрема й у галузі лінгвістичних досліджень.

Мета програми – формування дослідницьких компетентностей (пізнавально-практичної, творчої, лінгвальної, соціолінгвальної та іншомовної дискусійної) у процесі поглибленого вивчення французької мови через пошуково-інформаційну та дослідницьку діяльність.

Програмою передбачено формування іншомовної компетенції у слухачів гуртка за чотирма видами мовленнєвої діяльності, а саме – аудіювання, говоріння, читання й письмо. Велика увага приділена удосконаленню базових навичок з граматики, морфосинтаксису, збагаченню словникового запасу із загальноповживаної французької мови та спеціальної мовознавчої термінології, поглибленню раніше набутих знань з французької мови.

Програма побудована блочним способом, що передбачає розподіл навчального матеріалу на самостійні структурні одиниці.

Навчальна програма передбачає навчання дітей у групах основного рівня протягом одного року.

**48. Освітня програма гуртка
Оздоровчого напрямку
«Ми – діти природи»
Реєстраційний № 166**

Підкопаєва І.С. – керівник гуртка оздоровчого напрямку «Ми - діти природи» Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості».
2020 р.

Актуальність навчальної програми з позашкільної освіти «Ми – діти природи» обумовлена зростаючою потребою суспільства в екологічній безпеці, в усвідомленні сучасної людини себе часткою всесвіту, необхідністю створення умов для гармонійного розвитку особистості в єдності з природою.

Головна мета програми – формування пізнавальних, практичних, здоров’яформуючих, творчих, соціальних компетентностей, необхідних для екологічного сприйняття світу, бережного ставлення до довкілля, народу, його культури, традицій та мистецтва за допомогою вивчення традиційної культури індіанців Північної Америки.

Програмою передбачено застосування групових та індивідуальних форм роботи, під час проведення яких відбувається формування навичок здорового способу життя, засвоєння початкових знань, понять про природу рідного краю в порівнянні з природою інших континентів, географічні відкриття, культуру індіанців Північної Америки, формування та розвиток вмінь і навичок, необхідних для ведення особистих спостережень за рослинами в природних умовах.

Особливий акцент у програмі зроблено на оволодіння вихованцями знаннями та вміннями виготовлення прикрас з бісеру, плетених виробів з лози, шкіри, жіночого та чоловічого індіанського одягу (для повсякденного та святкового вжитку, для танців); знайомстві з правилами поведінки та способами виживання на природі, складанні карт екологічних порушень у місті, подолання екстремальних ситуацій у місті.

Програма розрахована на роботу в гуртках закладів позашкільної освіти основного рівня навчання протягом двох років. Можлива організація роботи гуртка за клубною формою або у групах індивідуального навчання, які організуються відповідно до Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних закладах затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 серпня 2004 р. № 651 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20 серпня 2004 р. За № 1036/9635.

**49. Навчальна програма з позашкільної освіти
дослідницько-експериментального напрямку
«Конструювання електронних приладів»
Реєстраційний № 167**

Лавров В.Д. – керівник гуртка Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»
2020 р.

Актуальність навчальної програми з позашкільної освіти дослідницько-експериментального напрямку «Конструювання електронних приладів» зумовлена тим, що у сучасних умовах розвитку позашкільної освіти особливої уваги набуває робота гуртків, клубів та творчих об’єднань закладів позашкільної освіти, які працюють за дослідницько-експериментальним напрямом.

Мета програми – формування ключових компетентностей особистості в процесі конструювання радіотехнічних, радіоелектронних та електротехнічних приладів та проведення науково-дослідницьких, конструкторських й експериментальних робіт.

Програма гуртка реалізується шляхом послідовного навчання на початковому, основному та вищому рівнях і передбачає 5 років навчання.

Програма включає елементарні відомості з математики, природознавства, фізики; розкриває питання історії, мистецтва та суспільствознавства. Важлива роль надається графічній підготовці, формуванню мовленнєвої культури здобувачів освіти, засвоєнню технічної термінології, проведенню дослідів і вирішенню творчих завдань.

**50. Навчальна програма з позашкільної освіти
дослідницько-експериментального напрямку
«Наукові дослідження в економіці та інноваційний розвиток підприємств»
Реєстраційний № 168**

Верещагіна Г.В. – керівник гуртка *Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія Харківської обласної ради», доцент кафедри менеджменту, логістики та економіки факультету менеджменту і маркетингу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, кандидат економічних наук*
2020 р.

Актуальність навчальної програми з позашкільної освіти дослідницько-експериментального напрямку «Наукові дослідження в економіці та інноваційний розвиток підприємств» зумовлена тим, що розвиток економіки України пов'язано з побудовою її структурно-інноваційної моделі. У зв'язку з цим особливого значення набуває створення умов для ефективного управління інноваціями, що вимагає від фахівців професійних компетенцій з інноваційного менеджменту. Гуртки з економіки дослідницько-експериментального напрямку дають змогу залучення школярів до оволодіння економічною грамотністю, навичками організаторської та управлінської діяльності, можливість розширити світогляд підлітків у різних галузях економіки. Навчання в гуртках дозволяє ставити і вирішувати проблеми економічного характеру, перевіряти експериментально отримані результати.

Метою запропонованої програми є формування у здобувачів освіти навичок самостійної науково-дослідницької діяльності, підвищення наукового рівня навчання, формування практичних умінь. Цьому сприяє розв'язування вихованцями різноманітних задач, що дозволяє закріпити теоретичний матеріал, здобути вміння, необхідні у подальшому житті та діяльності.

Програму побудовано блочним способом. Програма передбачає теоретичні й практичні заняття. Види занять у процесі навчання взаємопов'язані та логічно доповнюють одне одного. У програмі використовуються такі форми роботи як лекції, семінари, лабораторні роботи, екскурсії тощо. Програмою передбачено навчання протягом двох років за основним та вищим рівнями.

**51. Навчальна програма з позашкільної освіти
дослідницько-експериментального напрямку
«Фізика»
Реєстраційний № 169**

Лимар В.І. – керівник гуртка *Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія Харківської обласної ради», старший викладач кафедри фізичної оптики фізичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна,*
Литвиненко Н.М. – методист відділу дослідницько-експериментальної діяльності
Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»
2020 р.

Актуальність навчальної програми з позашкільної освіти дослідницько-експериментального напрямку «Фізика» зумовлена тим, що у сучасному природознавстві фізика є однією з провідних наук. Зміст, система і методологія фізики відкривають широкі можливості для формування наукового світогляду здобувачів освіти, вироблення практичних умінь і навичок, здатності до самостійної роботи, розвитку розумових здібностей, зокрема логічного мислення.

Метою програми є формування компетентностей (пізнавальної, практичної, творчої, соціальної) у процесі поглибленого вивчення фізики й науково-дослідницької діяльності, що передбачає виховання громадянської свідомості, розуміння великої соціальної ролі природничих наук, вміння орієнтуватися в технологізованому світі.

Програму побудовано блочним способом. Програма передбачає теоретичні, практичні заняття, а також науково-дослідницьку діяльність. Теоретичні заняття проводяться у вигляді

лекцій, евристичних бесід, дискусій, круглих столів. Теоретичний матеріал подається з елементами проблемних питань та включенням презентаційних матеріалів. Практичні заняття проводяться у вигляді практикумів та експериментальних занять, під час яких здобувачі освіти набувають умінь з використання та створення вимірювальних приладів та обладнання, навчаються застосовувати їх під час спостережень і у проведенні власних досліджень. Застосовуються як традиційні методи (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький, інтерактивний, самостійної роботи тощо) та засоби навчання, так і елементи інноваційних технологій.

Навчальна програма передбачає навчання дітей у групах вищого рівня протягом двох років.

**52. Комплекс навчальних програм з позашкільної освіти
художньо-естетичного напрямку
ансамблю танцю «Щасливе дитинство»
Реєстраційний № 170**

Авторський колектив народного художнього колективу ансамблю танцю «Щасливе дитинство» Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості» – Галенко Р.О., завідувач відділу «Ансамбль танцю «Щасливе дитинство», заслужений працівник освіти України,

Філь Л.А., керівник гуртків-методист відділу «Ансамбль танцю «Щасливе дитинство», відмінник освіти України,

Цомає О.Г., керівник гуртків-методист відділу «Ансамбль танцю «Щасливе дитинство», відмінник освіти України,

**Слєпцова В.Р., керівник гуртків відділу «Ансамбль танцю «Щасливе дитинство»
2020 р.**

Актуальність створення комплексу навчальних програм з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку народного художнього колективу ансамблю танцю «Щасливе дитинство» полягає у необхідності формування та розвитку творчої особистості дитини, її інтересу до різноманітних видів хореографічного мистецтва. Комплекс складається з п'яти навчальних програм: «Основи хореографії», «Класичний танець», «Народно-сценічний танець», «Сучасний танець» та «Хореографічний ансамбль». Комплексна організація занять забезпечує створення умов для отримання вихованцями більш досконалих та поглиблених знань, порівняно з традиційним хореографічним колективом.

Головною метою комплексу навчальних програм є формування і розвиток хореографічних та творчих здібностей дітей та учнівської молоді засобами хореографічного мистецтва, формування потреби в творчій самореалізації, духовно-естетичному самовдосконаленні та професійному самовизначенні, виховання дітей та учнівської молоді на основі національних та загальнолюдських цінностей, пов'язаних з мотивуванням вихованців до творчої діяльності та сприянню соціалізації дитини засобами передових викладацьких методик у хореографії, яка успішно реалізується у соціумі, відповідно до вікових та індивідуальних особливостей дитини.

Завдання програм полягає у формуванні пізнавальної, практичної, творчої, соціальної компетентностей, визначених у позашкільній освіті.

Авторами програм передбачено організацію та проведення хореографічної роботи з дітьми від 4-х до 21 року з урахуванням особливостей їх вікових характеристик.

Програмою також передбачено застосування колективних, групових та індивідуальних форм діяльності: окремі заняття дівчат та хлопців, репетиції ансамблю, підсумкові відкриті заняття, відкриті заняття для батьків, іспити, концерти, фестивалі, лекції, бесіди, позаурочні заходи.

Комплекс програм розрахований на роботу в хореографічних гуртках за початковим, основним та вищим рівнями навчання.

**53. Навчальна програма з позашкільної освіти
художньо-естетичного напрямку**

гуртка бандури

Реєстраційний № 171

Коновал Г.А. – керівник гуртка бандури Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості»,

Овчиннік О.В. – методист Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості»

2020 р.

Навчальна програма з позашкільної освіти «Гурток бандури» є надзвичайно актуальною і пов'язана з використанням та сучасним осмисленням багаторічної мистецької спадщини українського народу, яка є ефективним засобом виховання моральності, патріотичних почуттів, громадянської позиції, формування у дітей та молоді національних світоглядних позицій, ідей, поглядів і переконань на основі цінностей вітчизняної та світової культури.

Головна мета програми – формування ключових компетентностей особистості засобами музичного мистецтва.

Особливістю навчальної програми є створення оптимальних умов для виховання свідомого громадянина на основі української національної культури, розвитку музичних та вокальних здібностей вихованців на матеріалі народної, класичної та сучасної музики.

Навчання здійснюється за лінійним принципом. Особливу увагу зосереджено на прищепленні любові до національного музичного мистецтва, оволодінні майстерністю виконавства гри на народному музичному інструменті (бандурі), ознайомленню дітей із культурою та мистецтвом українського народу.

Програма розрахована на роботу в гуртках позашкільної освіти початкового та основного рівня навчання протягом чотирьох років.

**54. Навчальна програма з позашкільної освіти
художньо-естетичного напрямку**

«Мистецтво живого слова»

Реєстраційний № 172

Лопатіна І.В. – керівник літературно-драматичного гуртка Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості», завідувачка відділу художньо-естетичного виховання Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості»

2020 р.

Актуальність навчальної програми з позашкільної освіти «Гурток "Мистецтво живого слова"» пов'язана з потребами сучасного суспільства у вихованні багатогранної досвідченої особистості, яка матиме високу загальну культуру, свідомого громадянина, патріота.

Головна мета програми – формування базових компетентностей особистості засобами театрального мистецтва.

Особливістю навчальної програми є формування у вихованців гуртка самостійності, гнучкості, відкритості, здатності до критичного мислення, вміння бути переконливим, навичок пошуку власних засобів творчого самовираження на основі ознайомлення з мистецтвом художнього мовлення, перлинами літературної творчості.

Навчальна програма побудована за лінійним принципом. Також особливу увагу в програмі зосереджено на розвитку у вихованців моральних і духовних якостей особистості, громадської позиції, здатності до самореалізації в мистецтві; формування доброзичливості, наполегливості, толерантності, професійного самовизначення, громадської поведінки, патріотизму, мовної культури.

Програма розрахована на роботу в гуртках позашкільної освіти основного рівня навчання протягом трьох років, спрямована на вихованців віком від 9 до 18 років, які виявляють інтерес

і бажання до мистецтва розмовного жанру і сценічного мистецтва.

Групи гуртка формуються залежно від віку та рівня загально-культурного розвитку дитини.

Форми організації занять: групова та індивідуальна.

**55. Навчальна програма з позашкільної освіти
художньо-естетичного напрямку
гуртка саксофона
Реєстраційний № 173**

Ленівенко С.В. – керівник гуртка саксофона Комунального закладу «Харківський обласний
Палац дитячої та юнацької творчості»
2020 р.

Навчальна програма з позашкільної освіти «Гурток саксофона» є актуальною у зв'язку із появою новітніх виразних засобів музичної творчості, синтезом нових жанрів музичного мистецтва. Саксофон - найбагатший серед представників музичних інструментів за темброво-семантичними можливостями музичний інструмент, який широко представлений у джазовому стилі, а також в музиці академічної традиції.

Головна мета програми – формування ключових компетентностей особистості засобами музичного мистецтва.

Особливістю навчальної програми є спрямованість на розвиток гармонійної творчої особистості, формування навичок самостійної роботи, самоконтролю, відповідальності, акуратності, дисциплінованості, цілеспрямованості, здатності вихованців критично оцінювати результати своєї виконавської діяльності, проведення профорієнтаційної роботи для здобувачів освіти та їх самовизначення у майбутньому.

Навчальна програма побудована за лінійним принципом, форма організації занять: індивідуальна (гра на інструменті).

Навчальний матеріал адаптований для вихованців віком від 8 до 20 років, які виявляють інтерес і бажання до гри на саксофоні.

Програма розрахована на роботу в гуртках саксофону початкового та основного рівня навчання протягом п'яти років.

**56. Навчальна програма з позашкільної освіти
художньо-естетичного напрямку
театру танцю «Астер»
Реєстраційний № 174**

Жук І.В. – керівник гуртка театру танцю «Астер» Комунального закладу «Харківський
обласний Палац дитячої та юнацької творчості»,

Жук О.О. – керівник гуртка театру танцю «Астер» Комунального закладу «Харківський
обласний Палац дитячої та юнацької творчості»
2020 р.

Актуальність навчальної програми з позашкільної освіти «Театр танцю "Астер"» пов'язана з розвитком сучасних напрямків хореографічного та театрального мистецтва, що органічно поєднуються під час навчання та використовуються в творчому процесі. Стримкий розвиток суспільства потребує виховання багатогранної досвідченої особистості, яка матиме неабиякий соціальний досвід та загальну культуру, здатної до створення власних шляхів та засобів у творчій діяльності.

Головна мета програми – формування компетентностей особистості засобами хореографічного мистецтва.

Особливістю навчальної програми є підготовка творчої індивідуальності на основі поєднання напрямів хореографічного мистецтва та акторської майстерності, що забезпечує виявлення та розвиток творчих здібностей дитини, виявлення лідерських якостей, формування вміння шукати власні засоби творчого самовираження.

Навчання здійснюється за лінійним принципом. Особливу увагу зосереджено на

практичній частині занять – вивченні елементів спортивної бальної, класичної та сучасної хореографії, акторської майстерності, створенні етюдів для розвитку образної фантазії, взаємодії з партнером, реалізації творчих задумів засобами театрального та хореографічного мистецтва.

Форма організації занять: групова.

Програма розрахована на роботу в гуртках позашкільної освіти початкового, основного та вищого рівня навчання протягом десяти років та спрямована на вихованців віком від 5 до 18 років.

**57. Навчальна програма з позашкільної освіти
гуманітарного напрямку
«Англійська мова»
Реєстраційний № 175**

Ковальова Н.П. – керівник гуртка «Англійська мова» Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості»,

Марданова Ж.В. – керівник гуртка «Англійська мова» Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості»
2020 р.

Актуальність навчальної програми з англійської мови пов'язана з оновленням змісту навчання іноземних мов у закладах позашкільної освіти – спрямуванням навчальної діяльності на вироблення в учнів необхідних життєвих компетентностей, що в майбутньому давали б їм можливість комфортно почуватися в сучасному світовому мультинаціональному просторі.

Навчальна програма гуртка «Англійська мова» розрахована на 3 роки навчання початкового та основного рівнів для вихованців віком від 7 до 12 років та розроблена з урахуванням положень нормативних документів у сфері позашкільної освіти.

Програма початкового рівня навчання спрямована на формування позитивного ставлення до вивчення англійської мови, мотивації необхідності та значущості володіння англійською мовою як неповторним засобом міжкультурного спілкування, передбачає знайомство з основами англійської мови.

Програма основного рівня навчання передбачає поглиблення знань з англійської мови, удосконалення мовного матеріалу, поповнення лексичної бази, формування вміння сприймати усне мовлення як при безпосередньому спілкуванні, так і у звукозапису, знайомство вихованців з усіма видами мовленнєвої діяльності, удосконалення фонетичних навичок.

Особливістю навчальної програми є самостійність та творча ініціатива керівника гуртка, гнучкість педагога щодо відбору й розподілу навчального матеріалу з урахуванням потреб вихованців і обраних засобів навчання (навчально-методичні комплекси, підручники, посібники, аудіо-, відеоматеріали тощо).

**58. Навчальна програма з позашкільної освіти
гуманітарного напрямку
«Французька мова»
Реєстраційний № 176**

Бусигіна М.В. – керівник гуртка «Французька мова» Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості»
2020 р.

Сьогодні до числа найбільш актуальних питань освітньої галузі належить питання оволодіння дітьми та підлітками іноземною мовою, уміння спілкуватися, отримувати необхідну інформацію.

Метою навчальної програми з позашкільної освіти «Французька мова» є формування всебічно розвиненої особистості, створення умов для творчого розвитку вихованців засобами

оволодіння французькою мовою.

Навчальна програма «Французька мова» розрахована на вихованців віком від 6 до 13 років та передбачає їх навчання протягом 2 років початкового рівня.

Програма першого року навчання початкового рівня направлена на формування базових мовних навичок і вмінь; навчання спілкування вихованців французькою мовою в межах певної тематики; читання нескладних текстів без словника та складніших із словником; знайомство з історією Франції, її традиціями, культурою.

Програма другого року навчання початкового рівня передбачає поглиблення знань із французької мови, удосконалення мовного матеріалу, поповнення лексичної бази; формування вміння сприймати усне мовлення як при безпосередньому спілкуванні, так і у звукозапису; знайомство вихованців з усіма видами мовленнєвої діяльності; вдосконалення фонетичних навичок.

Програмою передбачені теоретичні і практичні гурткові заняття за груповою та індивідуальною формами роботи.

**59. Навчальна програма з позашкільної освіти
фізкультурно-спортивного напрямку
«Карате»**

Реєстраційний № 177

**Трачук Ю.М. – керівник гуртка «Карате» Комунального закладу «Харківський обласний
Палац дитячої та юнацької творчості»
2020 р.**

Заняття в гуртках (секціях) карате є надійним засобом зміцнення здоров'я вихованців та спрямовані на залучення дітей та учнівської молоді до мистецтва традиційного карате і відіграють важливу роль у вихованні їх в умовах відкритого соціуму.

Метою навчальної програми гуртка «Карате» є формування компетентностей особистості засобами фізичного виховання, занять карате, створення умов для саморозвитку вихованців з урахуванням їх умінь, навичок; самоствердження, самореалізація дітей і підлітків через організацію дозвілєвої оздоровчої роботи.

Навчання у гуртку не потребує спеціальної підготовки та знань. У гурток приймаються діти, які не мають медичних протипоказань, виявляють інтерес до занять карате.

Програмою передбачені заняття за груповою та індивідуальною формами навчання для вихованців віком від 10 до 15 років.

Навчальна програма за груповою формою роботи передбачає три роки навчання початкового та основного рівнів.

Навчальна програма за індивідуальною формою передбачає два роки навчання початкового рівня.

Індивідуальна програма розроблена з урахуванням індивідуальних потреб дитини, її фізичного розвитку, якій потребується більше уваги та часу для освоєння навчального матеріалу.

**60. Навчальна програма з позашкільної освіти
науково-технічного напрямку
«Спортивне підводне фотографування»**

Реєстраційний № 178

**Азаренко Т.Д. – керівник гуртка-методист зразкового художнього колективу «Клуб
підводного фотографування «Дельта» Комунального закладу «Харківський обласний Палац
дитячої та юнацької творчості», міжнародний інструктор з дитячого підводного плавання
СМАС,**

**Кушнір В.А. – керівник гуртка-методист зразкового художнього колективу «Клуб
підводного фотографування «Дельта» Комунального закладу «Харківський обласний Палац
дитячої та юнацької творчості», міжнародний інструктор СМАС***, міжнародний
фотоінструктор СМАС II рівня, міжнародний тренер-інструктор СМАС з дитячого дайвінгу,**

начальник лабораторії, старший науковий співробітник ННЦ ХФТІ, доктор фізико-математичних наук

2020 р.

Підводне фотографування є одним з багатьох видів підводної діяльності людини. Але саме цей вид потребує як знання складної техніки для підводних фотозйомок, доброї фізичної і психологічної підготовки, так і знання підводного світу та законів композиції фотографічного зображення. Таке гармонічне поєднання різних аспектів робить заняття підводною фотографією дуже привабливим для виховання всебічно розвинутого молодого покоління.

Навчальна програма спрямована на ознайомлення вихованців з флорою та фауною підводного світу, властивостями води, діяльністю людини під водою, особливостями роботи аквалангістів, набуття практичних навичок в плаванні.

Метою програми є реалізація ключових компетентностей і завдань загального розвитку особистості, теоретичного та практичного оволодіння основами фотографії та підводної фотографії, створення умов для розвитку творчих здібностей вихованців.

Програмою передбачено проведення занять у різних формах: лекція, гра, диспут, творче обговорення, тестування, творчі вправи, практичні заняття та тренування у басейні.

При проведенні занять гуртка передбачено використання комп'ютерів, відеопроєкторів, сучасних елементів водолазного та фотографічного спорядження.

Навчальна програма побудована на основі особистісно-орієнтовного, діяльнісного, компетентнісного підходів та спрямована на дітей віком від 6 до 21 року.

Програмою передбачено 4 роки навчання початкового, основного та вищого рівнів.

***61. Навчальна програма з позашкільної освіти
науково-технічного напрямку
«Підводна технічна підготовка»
Реєстраційний № 179***

Сілкін М.В. – керівник гуртка зразкового художнього колективу «Клуб підводного фотографування «Дельта» Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості», інженер-конструктор I категорії Науково-технічного центру «Кріокосмос»,

Богач А.С. – керівник гуртка разкового художнього колективу «Клуб підводного фотографування «Дельта» Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості», вчений секретар Державного підприємства «Харківське конструкторське бюро машинобудування ім. О.О. Морозова, кандидат технічних наук
2020 р.

Навчальна програма «Підводна технічна підготовка» розроблена та структурована відповідно до вимог законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», інших положень і нормативних документів в сфері освіти, що визначають концепцію, методологію та принципи організації та проведення освітнього процесу дітей та молоді в закладах позашкільної освіти, зокрема науково-технічного напрямку.

Метою програми є формування ключових компетентностей вихованців засобами підводного плавання.

Навчальна програма розрахована на цикл теоретичних занять, а також тренувань впродовж року у басейні та на відкритій воді з урахуванням індивідуальних можливостей вихованців, передбачає їхню участь у змаганнях, навчально-тренувальних зборах, практичних заняттях на місцевості.

Реалізація навчальної програми «Підводна технічна підготовка» надає умови для системного підходу в соціальній, природничій, культурній та професійних сферах розвитку особистостей та формує умови для комфортного переходу молоді у доросле життя.

Навчальна програма спрямована на дітей та молодь віком від 12 до 21 року. Програмою передбачено два роки навчання у групах початкового та основного рівнів позашкільної освіти.

**62. Навчальна програма з позашкільної освіти
оздоровчого напрямку
«Оздоровче плавання»
Реєстраційний № 180**

Д'якова Т.Ю. – керівник гуртка плавання Комунального закладу «Харківський обласний
Палац дитячої та юнацької творчості»
2020 р.

Навчальна програма спрямована на роботу в гуртках, секціях оздоровчого плавання закладів загальної середньої та позашкільної освіти оздоровчого напрямку з дітьми віком 6-17 років, хворих на сколіоз, і розрахована на одинадцять років навчання початкового та основного рівнів.

В основу програми покладено «Програми з лікувального плавання для дітей, хворих на сколіоз» авторів Крамаренко М.І., Соловей Є.Я., Обертас Н.М., Стоянової Л.І., рекомендовані Міністерством науки і освіти України (лист від 26.05.2005р. №1/11-2703).

Пропонована програма складена з урахуванням сучасних освітніх технологій і побудована на основі особистісно-орієнтовного, діяльнісного, компетентного підходів.

Головна мета програми – формування компетентної особистості, яка націлена на збереження свого здоров'я, розвиток свого фізичного стану, виховання самомотивації на здоровий спосіб життя засобами оздоровчого плавання.

Навчальна програма розрахована на використання індивідуального підходу до плавального навантаження залежно від віку, форми і ступенів сколіозу, тренуваності м'язової системи та витривалості дитини.

Програма включає різноманітні комплекси спеціальних фізичних і плавальних вправ, знайомство з різними формами плавання та його елементами, використовуються різноманітні ігри на воді.

Програмою передбачено навчання дітей і молоді у групах початкового та основного рівнів. Вправи кожного року навчання розроблялись з урахуванням росту хребта з віком, поступовим збільшенням фізичного навантаження, підвищенням ймовірності прогресування сколіозу і викривлень хребта у віці 12-15 років (6-9 клас).

Групи оздоровчого плавання комплектуються з урахуванням: віку дітей, діагнозу, клінічного перебігу захворювання, функціональних можливостей дитячого організму, плавальної підготовки.

**63. Навчальна програма з позашкільної освіти
соціально-реабілітаційного напрямку
«Дитяче телебачення»
Реєстраційний № 181**

Курукіна Т.І. – керівник гуртка «Дитяче телебачення» Комунального закладу «Харківський
обласний Палац дитячої та юнацької творчості»
2020 р.

Телебачення є одним із найсильніших інститутів впливу на суспільство. Телебачення здатне навчати, розважати, грати активну роль у соціальному вихованні та становленні особистості. Це найшвидший спосіб розповсюдження інформації, який здатен змінювати мислення та поведінку людей.

Дитяче телебачення – це власне, творче самовираження дітей, їх погляд на сучасне життя, взаємовідносини між собою, батьками та оточуючим світом.

Метою навчальної програми гуртка «Дитяче телебачення» є формування ключових компетентностей особистості засобами телебачення, професійна орієнтація вихованця у виборі майбутньої професії.

Навчальна програма спрямована на роботу з дітьми віком від 7 до 17 років і розрахована на три роки навчання початкового та основного рівнів. Форма організації занять: групова.

Навчальна програма побудована за лінійним принципом, навчальний матеріал реалізується систематично і послідовно з поступовим ускладненням, при цьому новий навчальний матеріал викладається на основі вже вивченого й у тісному взаємозв'язку з ним.

Програма гуртка передбачає вивчення вихованцями загальних знань телевізійного мистецтва, надання їм можливості реалізації свого таланту у практичній діяльності, створенню власної бази телепродукту, спрямована на творчий розвиток обдарованих дітей та професійну орієнтацію у виборі майбутньої професії.

**64. Навчальна програма з позашкільної освіти
художньо-естетичного напрямку
«Оркестр народних інструментів»
Реєстраційний № 182**

Жуков В.П., - старший викладач кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя
факультету мистецтв Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди;

Будьонний В.М., - керівник гуртка-методист Люботинської гімназії № 1 Люботинської
міської ради Харківської області
2020 р.

Реалізація навчальної програми з позашкільної освіти «Оркестр народних інструментів» передбачена для роботи в гуртках художньо-естетичного напрямку інструментального профілю та спрямована на вихованців віком від 6 до 17 років у закладах позашкільної та загальної середньої освіти.

Мета навчальної програми полягає у формуванні та гармонійному розвитку творчої особистості учнів, ключових компетентностей, сприянні до самореалізації в суспільстві засобами колективного музикування в оркестрі народних інструментів.

Програма є оновленою та вдосконаленою, розробленою згідно з вимогами Стратегії розвитку позашкільної освіти на 2019 – 2023 рр. і передбачає три рівні протягом 10 років навчання. Форма організації занять: індивідуальна та групова.

У програмі також враховано вимоги освітньої галузі «Мистецтво» Державного стандарту базової і повної середньої освіти.

Формами освітньої діяльності є індивідуальні, групові та колективні заняття.

**65. Навчальна програма з позашкільної освіти
гуманітарного напрямку
«Німецька мова»
Реєстраційний № 183**

Гусейнова О.В., - керівник гуртка «Німецька мова» Комунального закладу «Харківський
обласний Палац дитячої та юнацької творчості»
2020 р.

Навчальна програма реалізується в гуртку «Німецька мова» гуманітарного напрямку в закладах позашкільної освіти. Організація навчання здійснюється за лінійним принципом і очно-дистанційною формою навчання (змішане навчання) з використанням моделі «перевернутий клас».

Метою навчальної програми є створення умов для творчого розвитку вихованців засобами вивчення німецької мови, а також навчання вільного спілкування німецькою мовою.

Основні завдання програми полягають у формуванні таких компетентностей: пізнавальної – ознайомлення з історією, традиціями Німеччини; практичної – оволодіння вихованцями усним мовленням і письмом, умінням читати, спілкуватися німецькою мовою; творчої – використання альтернативних методів навчання; соціальної – сприяти формуванню світогляду вихованців, їх ціннісних орієнтацій. Програмою передбачено проведення

теоретичних і практичних занять у формі інтерактивних вправ, бесід, екскурсій, круглих столів тощо.

Навчальна програма передбачає 1 рік навчання початкового рівня позашкільної освіти за групою формою роботи й розрахована на вихованців віком від 9 до 13 років.

**66. Навчальна програма з позашкільної освіти
дослідницько-експериментального напрямку
«Ділова українська мова»
Реєстраційний № 184**

Лісовська Г. М., - керівник гуртка «Українська мова» Комунального закладу
«Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»
2021 р.

Актуальність навчальної програми зумовлена необхідністю формування такої з ключових компетентностей Нової української школи – спілкування державною мовою.

Метою навчальної програми є формування компетентностей особистості у процесі поглибленого вивчення української мови в діловій сфері спілкування і науково-дослідницькій діяльності.

Навчальну програму побудовано блочним способом, що передбачає розподіл навчального матеріалу на самостійні структурні одиниці та дає можливість заміни одного змістовного блоку іншим в залежності від наявних організаційно-методичних умов, запитів вихованців.

Тематичний план програми містить 5 блоків: українська мова як функціональна система; науково-дослідницька діяльність з ділової української мови; писемне ділове мовлення; мовленнєвий етикет у діловому листуванні та усному діловому спілкуванні; усне ділове мовлення.

Навчальна програма передбачає навчання вихованців у групах основного рівня протягом одного року.

**67. Навчальна програма з позашкільної освіти
дослідницько-експериментального напрямку
«Основи робототехніки та Інтернету речей»
Реєстраційний № 185**

Гурко О.Г., - керівник гуртка Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», професор кафедри автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій механічного факультету Харківського національного автомобільно-дорожнього університету, доктор технічних наук
2021 р.

Актуальність навчальної програми зумовлена тим, що сучасна економіка переживає період четвертої промислової революції, ядром якої є Інтернет речей (ІоТ), роботизація, а також 3D-проекування, друк і дизайн. Усі ці технології тісно переплітаються з мікропроцесорною технікою. Сучасній промисловості необхідні фахівці, що володіють знаннями в галузі електроніки, розробки програмного забезпечення, конструювання.

Метою навчальної програми є сприяння розвитку науково-технічного та творчого потенціалу особистості шляхом організації її діяльності в процесі інтеграції початкового технічного конструювання та основ мікропроцесорної техніки і робототехніки.

Організація навчання здійснюється за лінійним принципом, коли матеріал вивчають систематично і послідовно, з поступовим ускладненням.

Програма розрахована на роботу в гуртках і секціях початкового та основного рівнів навчання протягом двох років.

**68. Навчальна програма з позашкільної освіти
соціально-реабілітаційного напрямку
«Традиційна кулінарія українців»
Реєстраційний № 186**

Лупандіна В. М., - учитель трудового навчання Комунального закладу «Харківська спеціальна школа № 5» Харківської обласної ради, **Нікітюк Н.О.** – керівник гуртка Комунального закладу «Харківська спеціальна школа № 5» Харківської обласної ради
2021 р.

Програма гуртка «Традиційна кулінарія українців» передбачає ознайомлення дітей з особливими освітніми потребами з історією розвитку української кухні, оволодіння технологією приготування оригінальних і простих старовинних страв національної кухні.

Метою програми є формування ключових компетентностей особистості засобами кулінарної творчості, поширення світогляду молоді щодо професійної орієнтації.

Програма складається з двох розділів: «Культура харчування» і «Технологія приготування кулінарних страв» і розрахована на вихованців віком від 11 до 18 років, учнів середніх та старших класів, охоплює початковий і основний рівні навчання.

**69. Навчальна програма з позашкільної освіти
художньо-естетичного напрямку
«Ткацтво»
Реєстраційний № 187**

Нікітюк Н. О., – керівник гуртка Комунального закладу «Харківська спеціальна школа № 5» Харківської обласної ради
2021 р.

Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку гуртка «Ткацтво» розроблена на основі програми «Ткацтва» «Навчальні програми з позашкільної освіти. Художньо-естетичний напрям (декоративно-ужитковий та образотворчий профіль)» (Міністерство освіти і науки України Український державний центр позашкільної освіти Кафедра позашкільної освіти національного університету імені М.П. Драгоманова), яка рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист від 08.04.2016 р. №1/11-4658).

Метою навчальної програми є формування компетентностей особистості у процесі опанування основ ткацтва.

Програму складено з урахуванням особливих освітніх потреб учнів, розрахована на накопичування та розширення словникового запасу дітей із порушеннями слухової функції. Вихованці, в ході опанування навчальних тем в межах гуртка, мають можливість закріплювати та поглиблювати знання з історії, народознавства, креслення, трудового навчання, образотворчого мистецтва. Програма розрахована на вихованців віком від 6 до 18 років і охоплює 2 роки навчання початкового та основного рівнів. Формами організації занять є індивідуальна та групова.

**70. Навчальна програма з позашкільної освіти
художньо-естетичного напрямку
«Юні дизайнери»
Реєстраційний № 188**

Цветлінська М. Б., – керівник гуртка Комунального закладу «Харківська спеціальна школа № 5» Харківської обласної ради
2021 р.

Створення навчальної програми обумовлено поширенням інтересу до дизайну з боку дітей та учнівської молоді та необхідністю надання якісних освітніх послуг щодо суспільно важливих і необхідних основ професійної діяльності в цій сфері.

Навчальна програма реалізується в гуртках художньо-естетичного напрямку закладів позашкільної освіти та орієнтована на вихованців віком від 10 до 18 років.

Метою навчальної програми є створення умов для творчої самореалізації дітей, розвитку творчого мислення, образних форм пізнання світу, ознайомлення із сутністю професії дизайнера.

Програму гуртка складено з урахуванням знань, передбачених навчальними програмами закладу загальної середньої освіти з трудового навчання, креслення, малювання, фізики, хімії, природознавства. Заняття у гуртках дизайну конкретизують та розширюють, поглиблюють та інтегрують знання й уміння, які отримують діти в школі, орієнтують їх на застосування знань та відпрацювання вмінь у практичній соціальній діяльності.

Навчальна програма передбачає 2 роки навчання початкового рівня за груповою та індивідуальною формою навчання.

71. Навчальна програма з позашкільної освіти

художньо-естетичного напрямку

Фольклорний гурток «Щебетушки»

Реєстраційний № 189

Цуріна К. М., – керівник фольклорного гуртка «Щебетушки» Комунального закладу

«Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості»

2021 р.

Актуальність навчальної програми з позашкільної освіти «Фольклорний гурток "Щебетушки"» пов'язана зі збереженням, використанням та сучасним осмисленням мистецької спадщини українського народу.

Головна мета програми – створення умов для формування ключових компетентностей особистості у процесі опанування фольклорного мистецтва.

Особливістю навчальної програми є створення оптимальних умов для виховання свідомого громадянина на основі української національної культури, відтворення родинної пам'яті поколінь та народних українських традицій на основі автентичних зразків музичного та поетичного фольклору Слобожанщини.

Специфіка програми полягає у використанні матеріалів, зібраних самостійно у фольклорних експедиціях, та матеріалів, що зібрані та систематизовані раніше, видатними українськими етнографами та фольклористами.

Програма розрахована на роботу в гуртках позашкільної освіти початкового та основного рівня навчання протягом п'яти років, спрямована на вихованців віком від 5 до 18 років.

72. Навчальна програма з позашкільної освіти

художньо-естетичного напрямку

«Чарівна палітра»

Реєстраційний № 190

Ігуменцева-Тесленко Н.В., – керівник гуртків художньо-естетичного напрямку

«Образотворче мистецтво», «Виготовлення іграшок»,

Мусієнко Т.М., – методист Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та

юнацької творчості»

2021 р.

Актуальність навчальної програми полягає в тому, що розвиток творчих здібностей під час занять гуртка художньо-естетичного напрямку образотворчого профілю має конкретне обґрунтування: активне освоєння соціально-культурного досвіду людства, застосування його емоційно-ціннісних відносин при вибудовуванні власної життєвої концепції.

Головна мета програми – створення умов для формування ключових компетентностей особистості засобами образотворчого мистецтва.

Особливістю навчальної програми полягає в тому, щоб підготувати дитину до різних видів діяльності, привчити до сприйняття інформації під час виконання творчих завдань, сприяти розвитку фантазії, моторики рук, оволодінню засобами різноманітних технік (живопис, графіка, ліплення, аплікація), формуванню естетичного смаку, поєднанню

особистісного світосприйняття через творчість з елементами навчання, формувати основи образного мислення та збагачувати уяву як необхідність творчої діяльності.

Навчальна програма побудована за лінійним принципом і розрахована для навчання на початковому рівні, реалізується в гуртку художньо-естетичного напрямку образотворчого профілю позашкільної освіти. Навчальний матеріал адаптований для вихованців віком від 4 до 7 років, які виявляють інтерес до образотворчого мистецтва, та побудований на основі вивчення елементів живопису, графіки, ліплення, аплікації. Навчання в гуртку не потребує спеціальної підготовки та знань.

Програма розрахована на роботу в гуртках позашкільної освіти початкового рівня навчання протягом двох років.

**73. Навчальна програма з позашкільної освіти
художньо-естетичного напрямку
«Естрадно-шумовий ансамбль «Дзвіночки»
Реєстраційний № 191**

**Скрипникова С. Г., – керівник гуртка естрадно-шумового ансамблю «Дзвіночки»,
Скрипников А. І., – керівник гуртка ударних інструментів,
Нищота Є. І., – акомпаніатор гуртка естрадно-шумового ансамблю «Дзвіночки»
Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості»
2021 р.**

Актуальність навчальної програми з позашкільної освіти «Естрадно-шумовий ансамбль "Дзвіночки"» пов'язана з використанням і сучасним осмисленням технологій формування творчої особистості засобами інструментального музикування, залучення дітей до активної художньо-творчої діяльності в складі естрадно-шумового ансамблю.

Головна мета програми – створення умов для формування та розвитку ключових компетентностей особистості засобами музичного мистецтва.

Особливістю навчальної програми є виховання гармонійно розвинутої особистості шляхом розвитку її творчих здібностей і естетичних поглядів, ознайомлення з кращими зразками українського та зарубіжного музичного мистецтва, основними поняттями музичної грамоти й теорії музики, організація колективної співтворчості засобами музикування, активна участь вихованців у фестивально-конкурсній діяльності, культурному житті закладу позашкільної освіти в складі ансамблю.

Навчання здійснюється за лінійним принципом. Особливу увагу спрямовано на розвиток інтересу до музичного мистецтва, формування художнього смаку, оволодіння навичками виконавства й ансамблевої гри на шумових і ударних музичних інструментах.

Програма розрахована на роботу в гуртках позашкільної освіти початкового, основного та вищого рівня навчання протягом семи років. Навчальний матеріал адаптований для вихованців віком від 5 років до 21 року.